Protokół

21. posiedzenia, 4. sesyi, VII. peryodu Sejmu galicyjskiego

z dnia 23. marca 1899 roku.

Początek o godzinie 10. minut 45 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy JE. Stanisław hr. Badeni.

Sekretarze: Modest Karatnicki, Stanisław Niezabitowski, Andrzej Potocki, Mieczysław Urbański.

Obecnych posłów 122.

Ze strony Rządu: c. k. Radca Dworu Włodzimierz hr. Łoś.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie.

Marszałek oznajmia, iż protokół dziewiętnastego posiedzenia uważa za przyjęty, gdyż nie wniesiono przeciw niemu żadnych zarzutów, protokół dwudziestego posiedzenia złożony jest w biurze marszałkowskiem do przejrzenia.

Sekretarz p. Stanisław Niezabitowski odczytuje spis petycyj, wniesionych po dzień 23. marca 1899 roku, które przekazano następującym komisyom.

Wydziałowi krajowemu Ls. 2118, 2161, 2166, 2170, 2172, 2173, 2178, 2180.

Komisyi gospodarstwa krajowego Ls. 2119.

Komisyi szkolnej Ls. 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 3130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2165, 2175, 2179.

Komisyi przemysłowej Ls. 2163, 2164, 2181.

Komisyi petycyjnej Ls. 2167, 2168, 2171, 2174.

Komisyi sanitarnej Ls. 2169.

Komisyi kolejowej Ls. 2177.

Komisarz rządowy c. k. Radca Dworu Włodzimierz hr. Łoś odpowiada na interpelacye.

1) p. Styły i towarzyszy w sprawie sumarycznego pokwitowania podatków różnego rodzaju przez c. k. Urzędy podatkowe.

2) p. Krempy i towarzyszy w sprawie przeniesienia wizera kolejowego Jana Rudolfa do Żywca.

3) p. Wachnianina i towarzyszy w sprawie szkód zrządzonych przez rzekę Bug w gminie Starochorod.

4) p. Okuniewskiego i towarzyszy w sprawie korespondencyi władz rządowych z urzędami parafialnemi gr. kat. obrządku.

5) p. Okuniewskiego i towarzyszy w sprawie pisarza gminnego w Jabłonicy.

Członek Wydziału krajowego p. Chamiec odpowiada na interpelacye:

1) p. Potoczka i towarzyszy w sprawie dostaw dla dróg krajowych i powiatowych;

2) p. Kramarczyka i towarzyszy w sprawie ustawy o dojazdach kolejowych.

Członek Wydziału krajowego p. Wereszczyński odpowiada na interpelacye:

1) p. Krempy i towarzyszy w sprawie udzielenia pożyczki przez Bank krajowy Bankowi kredytowemu we Lwowie.

2) p. Krempy i towarzyszy w sprawie udzielania pożyczek przez Bank krajowy.

Zastępca członka Wydziału krajowego p. Brykczyński odpowiada na interpelacye:

1) b. Szweda i towarzyszy w sprawie regulacyi rzeki Soły;

2) p. Krempy i towarzyszy w sprawie pogłębienia kanałów Chorzelowskich;

3) p. Krempy i towarzyszy w sprawie regulacyi potoku Brnika w gminie Woli Otałęzkiej.

Izba przystępuje do porządku dziennego, którego punktem pierwszym jest:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia Reprezentacyi powiatowej w Czortkowie na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 20.000 zł.

Sprawozdawca p. Vayhinger, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego odczytania sprawozdania, wnosi na odesłanie powyższego przedmiotu do komisyi administracyjnej.

Izba bez rozprawy uchwala powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia Reprezentacyi powiatowej w Mielcu na zaciągnięcie pożyczki w wysokości 100.000 zł.

Sprawozdawca p. Vayhinger, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, wnosi na przekazanie tego sprawozdania komisyi administracyjnej.

Izba bez rozprawy uchwala ten wniosek.

Następuje:

Trzecie czytanie projektu ustawy budowniczej dla gmin wiejskich i pomniejszych miast i miasteczek.

Sprawozdawca p. Onyszkiewicz prostuje przedewszystkiem następujące omyłki druku, a mianowicie: W tytule Rozdziału I. zamiast słowa „pozwolenie“ ma być słowo „pozwoleniu“; w tytule §. 1. zamiast słowa „wymagający“ ma być „wymagające“; w drugim wierszu §. 2. opuścić należy słowa „w budynku istniejącym“; w piątym wierszu §. 3. zamiast słowa „obejmywać“ ma być „obejmować“; w ostatnim wierszu drugiego ustępu §. 9. zamiast słów „(§. 57. ust. 3.)“ ma być „(§. 57. ust. 2.)“; w drugim wierszu czwartego ustępu §. 22 zamiast słowa „zaopatrzyć“ ma być słowo „zaopatrzeć“; w trzecim wierszu ustępu siódmego §. 35. zamiast słowa „napełnianiu“ ma być słowo „napełnieniu“.

Po tem sprostowaniu omyłek druku wnosi p. sprawozdawca przystąpienie do trzeciego czytania projektu powyższej ustawy bez czytania.

Izba uchwala wniosek przystąpienia do trzeciego czytania projektu powyższej

ustawy bez czytania, a następnie w oddzielnem głosowaniu uchwala powyższą ustawę w trzeciem czytaniu bez czytania.

U s t a w a

z dnia . . . . obowiązująca w królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem wydaję załączoną ustawę budowniczą dla wsi i pomniejszych miast i miasteczek i rozporządzam co następuje:

Art. I.

Przepisom niniejszej ustawy podlegają wszystkie miejscowości kraju z wyjątkiem miast Lwowa i Krakowa, gmin miejskich, dla których wydaną została ustawa budownicza z 28. kwietnia 1882 dz. u. kr. Nr. 77., oraz znaczniejszych miejscowości, podlegających ustawie budowniczej z 4. kwietnia 1889 dz. u. kr. Nr. 31., względnie z 14. lipca 1898 dz. u. kr. Nr. 70.

Art. II.

Postanowienia §§. 2. do 15. ustawy ogniowej dla miast i miasteczek wydanej na mocy Ces. patentu z dnia 28. lipca 1786, oraz postanowienia §§. 1. do 10. ustawy ogniowej dla gmin wiejskich, wydanej również na mocy Ces. patentu z dnia 28. lipca 1786, wreszcie wszelkie pozostające z niniejszą ustawą w związku postanowienia dekretów kancelaryi nadwornej, rozporządzeń gubernialnych i t. p. zostają uchylone.

Art. III.

Ustawa niniejsza wchodzi w wykonanie dnia dziewięćdziesiątego po jej ogłoszeniu.

Art. IV.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Ustawa budownicza

dla wsi i pomniejszych miast i miasteczek.

ROZDZIAŁ I.

O pozwoleniu na budowę (konsensie).

§. 1.

Budowy lub roboty wymagające konsensu.

Budowa nowego, przebudowanie starego budynku, dobudowanie nowej części do istniejącego budynku, dobudowanie nowej części nad nim lub przedsięwzięcie takich zmian w istniejącym budynku, które wpływają na jego trwałość, bezpieczeństwo ogniowe, stosunki sanitarne, albo prawa sąsiadów, — wymaga zezwolenia zwierzchności gminnej (konsensu), nadto wymaga takiego zezwolenia:

a) budowa studni i piwnic;

b) budowa nowego lub zmiana istniejącego kanału, ścieku, jamy kloacznej, wychodków, zbiorników na wodę lub nawóz;

c) budowa nowych lub zmiana istniejących ognisk i kominów;

d) przeistoczenie niezamieszkałych budynków lub ich części na mieszkania, oraz przeistoczenie pomieszkań na sklepy, warsztaty, budynki gospodarskie lub łazienki;

e) wyprowadzenie lub zniesienie ścian lub ogniowych murów;

f) wybicie drzwi lub okien ku ulicy lub ku domom sąsiednim, lub przekształcenie w kościołach i cerkwiach drzwi przedstawiających wartość architeczną (§. 25);

g) przeistoczenie lub podwyższanie dachu;

h) zmiana sklepień;

i) ustawianie gromochromów, ustawianie ciężkich przedmiotów (posągów, kopuł itp.) nad gzymsami okapowymi;

k) stawianie słupów przy drodze lub ulicy publicznej i placu publicznym, łączenie słupów nad drogą lub ulicą publiczną i placem publicznym;

l) założenie lub prowadzenie wszelkiego rodzaju rurociągów przez drogi, ulice lub place publiczne, względnie wzdłuż takich dróg, ulic i placów w odległości mniejszej niż 1 metr od krawędzi ulicy, placu lub zewnętrznej krawędzi ulicy, placu lub zewnętrznej krawędzi rowu drogowego;

m) odgraniczenie i odgrodzenie gruntów prywatnych od dróg, ulic i placów publicznych.

Przy budowlach jednak włościańskich i gospodarskich czy to na wsi czy w miasteczku, mogą być wykonane bez konsensu: urządzenie zbiornika na wodę, lub nawóz (§. 32), zniesienie lub wybudowanie ściany bez rozszerzenia budynku, wybicie drzwi lub okien ku ulicy lub ku domom sąsiednim i przeistoczenie lub podwyższenie dachu, jeżeli Zwierzchność gminna, którą budujący naprzód o tem protokolarnie lub na piśmie zawiadomić winien, w ciągu sześciu dni nie wyznaczy terminu do rozprawy budowlanej (§. 4.) a tem samem nie uzna potrzeby wydania formalnego konsensu.

Rozprawę taką należy wyznaczyć i w wypadku sprzeciwienia się zamierzonej robocie ze strony sąsiada.

Przeciw wyznaczeniu terminu do rozprawy nie przysługuje budującemu prawo rekursu.

Do udzielenia zezwolenia na budowle wykonywane na cele publiczne przez państwo, kraj lub powiat, budowle kolei żelaznych, i obok kolei żelaznych, oraz na budowy do celów przemysłowych, powołane są władze wskazane w §§. 9. 10. i 11.

§. 2.

Pomniejsze zmiany.

Wszystkie inne, w §. 1. nie wymienione, pomniejsze zmiany mogą być wykonane bez pozwolenia Zwierzchności gminnej.

§. 3.

Podanie o konsens i plan budowy.

Podanie o konsens budowlany (§. 1.) należy wnieść do Zwierzchności gminnej z reguły na piśmie i przedłożyc plan w dwu równobrzmiących egzemplarzach podpisanych przez sporządzającego plan i przez budującego (właściciela).

Plan taki ma obejmować:

a) plan sytuacyjny uwidoczniający położenie i granice gruntu zabudować się mającego, jakoteż przyszłego budynku jego rozmiary, położenie i odległość zabudowań istniejących na gruncie budowlanym, odległość i kierunek przylegającej ulicy lub placu publicznego, położenie i odległość sąsiednich realności, znajdujących się na nich studzień, dołów kloacznych i gnojowisk, oraz imię i nazwisko właścicieli tych realności (§. 4.);

b) plan niwelacyjny, wykazujący poziom gruntu budowlanego;

c) plany budowli a mianowicie rzuty poziome wszystkich piąter piwnic i poddasza, przekrój podłużny i poprzeczny i fasadę budynku.

Na planie piwnic winny być uwidocznione doły kloaczne, kanały domowe, ich połączenie z kanałem głównym, przekrój poprzeczny i spadek, wreszcie ścieki i studnie.

Na planie poddasza przedstawić należy wszystkie mury strychowe, kominowe, i ogniowe,

Niezwykłe konstrukcye, mianowicie żelazne, przedstawić należy rysunkami szczegółowymi.

Wszystkie plany należy rysować według miary metrycznej a mianowicie:

a) plany sytuacyjne, obejmujące większą przestrzeń, według skali 1 : 500 albo 10 cm. = 50 m. naturalnej wielkości, przy mniejszych przestrzeniach według skali 1 : 250 albo 10 cm. = 25. m. naturalnej wielkości:

b) plany niwelacyjne w wymiarach długości według skali planu sytuacyjnego, w wymiarach wysokości zaś według dziesięć razy większej skali:

c) plany budowli wedłng skali 1: 100 albo 10 cm. = 10 m. naturalnej wielkości.

Rysunki szczegółowe i konstrukcyjne należy wykonać według skali, którąby ich dokładne zbadanie nmożliwiła, a mianowicie w stosunku jak 1: 10, 1: 20, 1 : 50.

Jeżeli chodzi o budowę zwykłego parterowego domu włościańskiego mieszkalnego lub gospodarskiego, względnie o robotę przy takich budowlach (§. 1.) czy to na wsi czy w miasteczku, może budujący, także ustnie przedstawić Zwierzchności gminnej prośbę o konsens. Może on również albo przedłożyć prosty szkic budowy i szkic sytuacyjny, uwidoczniający położenie i rozmiary przyszłego budynku, oraz położenie i odległość sąsiednich budynków, względnie także drogi lub placu publicznego (§. 4.), albo szczegóły te ustnie podać.

Taką ustną prośbą lub ustnie podane szczegóły obowiązaną jest Zwierzchność gminna spisać protokolarnie i to bezpłatnie.

Plany albo szkice zwykłych włościańskich domów parterowych można sporządzać podług dowolnej skali.

§. 4.

Badanie planu.

Zwierzchność gminna obowiązaną jest w przeciągu sześciu dni w wypadkach zaś przewidzianych w §. 12. w przeciągu 14 dni po otrzymaniu pisemnego podania względnie ustnej prośby (§. 3.), powołać komisyę na miejsce zamierzonych robót.

Komisyę przeprowadza Naczelnik gminy lub jego zastępca.

Do udziału w komisyi zawezwać należy kierownika budowy, jeśli został ustanowiony, dalej w razie potrzeby nieinteresowanego w zamierzonych robotach znawcę względnie znawców i naczelnika straży ogniowej, jeśli w gminie straż taka jest zorganizowaną.

W miejscowościach zaś, gdzie znajdują się zdrojowiska lub stacye klimatyczne o własnym statucie, zawezwać należy do udziału rownież delegata komisyi zdrojowej lub klimatycznej, względnie także rządowego inspektora zdrojowego.

O terminie oględzin komisyjnych należy uwiadomić strony interesowane, a mianowicie budującego i sąsiadów budującego t. j. właścicieli gruntów bezpośrednio przylegających i tych, których ze względu na określone w §§. 14., 20., 32., 36., 37., i 57., odległości jako interesowanych sąsiadów uważać należy.

Komisya zbada na miejscu plan budowy lub protokolarnie podany opis zamierzonych robót, przesłucha znawców, jeżeli zostali powołani, dalej sąsiadów, czy i jakie czynią zarzuty przeciw zamierzonej budowie, zawezwie budującego do oświadczenia się na odnośne zarzuty i starać się będzie strony pogodzić.

W protokole z czynności rzeczonej komisyi należy obok poszczególnienia członków jej, wymienić strony interesowane przy komisyi tej obecne, osobno zaś strony, które mimo uwiadomienia, do komisyi się

nie stawiły, dalej, wpisać zdanie znawców, jeśli do komisyi byli wzywani, zgłoszone przeciw budowie zarzuty tudzież wynik rokowań co do ugodowego ich załatwienia. Tak sporządzony protokół winni podpisać uczestnicy komisyi.

Czynności biorących udział w tej komisyi są bezpłatne, z wyjątkiem znawców, których budujący wynagrodzić winien podług taksy uchwalonej przez Radę gminną (§. 47.) w wypadkach zaś przewidzianych w §. 9. według taksy ustanowionej przez Wydział powiatowy, jeśli znawcy ci nie są płatnymi funkcyonaryuszami gminy.

§. 5.

Załatwienie podania o konsens.

Na podstawie protokołu przeprowadzonej rozprawy (§. 4.) ma Zwierzchność gminna do trzech dni po odbyciu komisyi wydać i doręczyć za rewersami budującemu i stronom, które przeciw budowie wniosły zarzuty, pisemne zarządzenie, zezwalające na zamierzoną budowę lub odmawiające pozwolenia, rozstrzygając tak w jednym jak i w drugim wypadku podniesione przeciw budowie zarzuty, o ile one odnoszą się do policyi miejscowej lub wogóle do względów publicznych.

W razie odmowy należy podać przyczyny, to jest uzasadnić ją postanowieniami ustawy. Zbytnia odległość od zabudowanej części gminy, utrudniająca wykonywanie policyi miejscowej, może być także przyczyną odmowy konsensu na budowę.

Zezwolenie na budowę winno zawierać:

a) rodzaj zamierzonej budowy lub roboty (§. 1.);

b) dokładne oznaczenie miejsca budowy lub roboty i odległości od własnych i sąsiednich budynków i gruntów a nadto jeżeli chodzi o budowę przy zregulowanej drodze lub ulicy, względnie zregulowanym placu, także oznaczenie linii regulacyjnej (budowlanej) (§§. 12—16);

c) oznaczenie materyału, z którego ściany, dach, kominy a w budynkach drewnianych i ściany do komina lub ogniska przyległe, mają być postawione:

d) długość, szerokośc i wysokość budynku, oraz wysokość izb, względnie pokoi w miarze metrycznej;

e) ilość i wymiar okien i drzwi;

f) ilość i rodzaj ognisk;

g) postanowienie, czy do prowadzenia budowy strona ustanowić ma prawnie upoważnionego kierownika budowy (§. 19.).

Wszelkie zmiany przez Zwierzchność gminną w konsensie zastrzeżone, winny być ile możności oznaczone także w przedłożonych planach, z których jeden egzemplarz zaopatrzony podpisem i pieczęcią Zwierzchności gminnej, zwrócić należy budującemu a drugi przechować w aktach.

§. 6.

Prawa prywatne.

Konsens wydanym być może mimo podniesienia przeciw budowie zarzutów pochodzących z tytułu prawa prywatnego, które w drodze ugody przy komisyi usunąć się nie dały, jeżeli ze względów publicznych nie zachodzą żadne przeciw zamierzonej budowie pozeszkody.

W konsensie tym jednak obowiązaną jest Zwierzchność gminna szczegółowo wymienić powyższe zarzuty i strony z ich pretensyami odesłać do drogi prawa.

Sąd rozstrzyga, czy budowa dopuszczona ze względów publicznych, przeciw której podniesiono zarzuty z tytułu prawa prywatnego, ma być wstrzymaną aż do rozstrzygnięcia sporu czy też i pod jakimi warunkami tymczasem prowadzoną być może. (§§. 340., 341 i 342. ust. cyw. i art.

XXXVII. ustawy z 1. sierpnia 1895 dz. p. p. Nr. 112. wprowadzającej cywilną procedurę sądową).

§. 7.

Rozpoczęcie budowy.

Budowa może być dopiero wtedy rozpoczętą, gdy konsens stał się prawomocnym.

Roboty zaś przy budowlach włościańskich i gospodarskich poszczególnione w §. 1. ustęp 2. mogą być rozpoczęte w sześć dni po zgłoszeniu ich u Zwierzchności gminnej, jeśli ta ostatnia, czy to podług własnego uznania, czy też z powodu sprzeciwienia się zamierzonej robocie ze strony sąsiada, nie zarządzi rozprawy budowlanej.

§. 8.

Gaśnięcie i odnawianie konsensu.

Konsens na budowę gaśnie, jeżeli budowa dozwolona, nie została wykonaną w ciągu dwóch lat od prawomocności konsensu.

W razie rozpoczęcia budowy i niewykończenia jej w ciągu dwóch lat, należy przed upływem rzeczonego terminu naprzód uwiadomić Zwierzchność gminną o zamierzonem dalszem prowadzeniu budowy i oczekiwać postanowienia jej, czy budowa może być dokończoną na podstawie pierwotnego planu, czyli też ze względu na zmienione stosunki zachodzi potrzeba rewizyi planów i odnowienia konsensu.

Postępowanie przy odnawianiu konsensu należy przeprowadzić podług postanowień §§. 4., 5. i 6.

§. 9.

Budowy na cele przemysłowe.

Przy budowach na cele przedsiębiorstw przemysłowych większych, wymienionych w §. 27. ustawy przemysłowej, powołany jest Wydział powiatowy do przeprowadzenia czynności przepisanych w §§. 4., 5., 6., 8. i 12.

Do udziału w komisyi (§. 4.) i objawienia swego zdania zawezwie Wydział powiatowy także odnośnego naczelnika gminy lub jego zastępcę, jeżeli zaś budowa wykonaną ma być na obszarze dworskim, przełożonego tegoż obszaru, a względnie także i naczelnika gminy lub tegoż zastępcę (§. 57. ust. 2).

Przy budowach na cele przedsiębiorstw mniejszych, do których odnosi się §. 26. ustawy przemyłowej, pozostaje zakres działania Zwierzchności gminnej (p r z e ł o ż o n e g o o b s z a r u d w o r s k i e g o) niezmieniony.

Rozprawę budowniczą łączyć należy ile możności z rozprawą przemysłowo-policyjną i w tym celu ma władza przeprowadzająca rozprawę porozumieć się z władzą polityczną co do terminu rozprawy.

Przy rozprawie winien z urzędu wziąć udział także naczelnik miejscowej straży ogniowej, jeżeli straż taka jest w gminie zorganizowaną.

Konsens budowniczy na cele porzedsiębiorstw przemysłowych udzielony być może dopiero po prawomocnem zezwoleniu na prowadzenie przedsiębiorstwa.

Koszta komisyi Wydziału powiatowego po za miejscem siedziby tego Wydziału, niemniej koszta przywołanych znawców (§. 48. d.) ponosi strona podająca o konsens.

§. 10.

Budowy kolejowe i obok kolei żelaznych.

Przy budowach na gruntach kolei żelaznych i przy nowych budowach, dobudowaniach i przebudowaniach obok kolei żelaznych już istniejących lub w budowie będących, względnie w ich rejonie pożarnym

należy stosować się do osobnych przepisów każdocześnie obowiązujących.

Do przedsiębrania czynności urzędowych przy budowach w rejonie pożarnym kolei, powołanem jest c. k. Starostwo, przyczem zastosowane być mają prócz szczegółowych w tej mierze obowiązujących przepisów, także postanowienia niniejszej ustawy.

§. 11.

Budowy publiczne wykonywane przez państwo, kraj lub powiat.

Przy budowach na cele publiczne przedsiębranych przez państwo, kraj lub powiat, powołane jest c. k. Starostwo do przeprowadzenia czynności przepisanych w §. 4.

Jeżeli przeciw zamierzonej budowie nie wniesiono zarzutów lub wniesione w toku rozprawy zostały usunięte, uwiadomi o tem c. k. Starostwo władzę budującą.

Zarzuty nieusunięte a nie pochodzące z tytułu prawa prywatnego, rozstrzyga c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z władzą, która wykonuje budowę. W razie zarzutów z tytułu prawa prywatnego postąpi c. k. Namiestnictwo wedle §. 6. niniejszej ustawy.

§. 12.

Budowy obok dróg i placów, na polu górniczem, na granicy monarchii i w rejonie fortyfikacyjnym.

Odległość budynku od drogi krajowej, powiatowej, gminnej I. klasy lub od publicznego dojazdu kolejowego, wynosić ma przynajmniej trzy metry a od publicznej drogi gminnej II. klasy conajmniej dwa metry, licząc od zewnętrznej krawędzi rowu drogowego.

Odległość ogrodzeń od powyższych dróg publicznych wynosić ma co najmniej 60 cm., licząc od zewnętrznej krawędzi rowu drogowego.

Wyjątek stanowią ulice i place posiadające ustalone linie regulacyjne.

Przy takich ulicach i placach należy domy stawiać bezpośrednio przy ustanowionej linii regulacyjnej.

Jeśli przed rzeczonymi domami ma być urządzony ogród lub zajazd, wówczas cofnięcie domu może być dozwolone tylko pod następującymi warunkami:

a) Odległość domu od ulicy lub placu nie może wynosić mniej jak 3 m, a przestrzeń ta nie może być użytą pod budynki uboczne, magazyny, składy lub na cel, któryby przestrzeń tę szpecił.

b) Przestrzeń rzeczona ma być od ulicy lub placu odpowiednio oddzieloną.

O rozprawie zarządzonej z powodu prośby o konsens na budowę lub roboty przy drogach krajowych, powiatowych, publicznych dojazdach kolejowych, lub też przy drogach gminnych należy przynajmniej na ośm dni przed terminem badania planu (§. 4.) uwiadomić władzę zarządzającą temi drogami, pozostawiając jej wybór bądź to wzięcia udziału w rozprawie komisyjnej przez delegata bądź też nadesłania pisemnego wniosku.

W razie zamierzonej budowy na eksploatowanem polu górniczem lub naftowem, należy do rozprawy przepisanej §. 4. zawezwać także zarząd odnośnego przedsiębiorstwa, o ile tenże znajduje się w gminie lub w najbliższem jej sąsiedztwie.

Jeżeli nowy budynek stawiany być ma na ustroniu w pasie dwu kilometrów od granicy monarchii, należy przynajmniej na ośm dni przed terminem rozprawy uwiadomić o tem c. k. Starostwo, które może do rozprawy delegować zastępcę, na koszta rządowe, albo też pisemnie przesłać odnośne swe uwagi.

Przy budowach w rejonie fortyfikacyjnym, tudzież obok dróg państwowych, mają być zastosowane przepisy w tej mierze obowiązujące.

§. 13.

Odbudowanie zniszczonych części miejscowości.

W razie zniszczenia całej miejscowości lub znaczniejszej jej części wskutek klęski elementarnej (pożar, wylew, i t. d.) zarządzi Wydział powiatowy bezzwłocznie komisyonalne zbadanie zniszczonej przestrzeni.

W komisyi mają wziąć udział:

a) delegat Wydziału powiatowego jako przewodniczący;

b) naczelnik gminy i jeden delegat Rady gminnej;

c) przełożony obszaru dworskiego;

d) powołani przez Wydział powiatowy znawcy.

Strony interesowane należy powiadomić o terminie odbyć się mającej komisyi.

Stosownie do wyniku dokonanego zbadania, komisya uchwali większością głosów, czy ma być przeprowadzoną regulacya zniszczonej przestrzeni dla przyszłej odbudowy lub nie, i zgodnie z tem bądź zakończy swą czynność, bądź przystąpi do sporządzenia planu regulacyi.

Tym celem sporządzi komisya poprzednio plan sytuacyjny, spisze numera parcel, imiona i nazwiska właścicieli i przestrzeń tych gruntów, które mają być zajęte lub odstąpione, oraz wysłucha zarzuty i życzenia stron interesowanych (§. 46).

Na podstawie operatu komisyi, wyda Wydział powiatowy plan regulacyi i udzieli go Zwierzchności gminnej i zawiadomi strony interesowane.

Przeciwko zarządzonej regulacyi i ustanowionemu planowi, może Rada gminna i strony interesowane w ciągu 14 dni wnieść rekurs do Wydziału krajowego na ręce Wydziału powiatowego.

Jeżeli wniesiono rekurs tylko przeciw niektórym częściom planu regulacyjnego wówczas plan ten staje się obowiązującym w innych swych częściach przed prawomocnem rozstrzygnięciem rekursów.

Tylko na podstawie prawomocnego planu regulacyjnego, może Zwierzchność gminna, względnie Wydział powiatowy (§. 9.) wydawać konsensa na budowę lub roboty poszczególnione w §. 1.

Koszta komisyi i sporządzenia planu regulacyjnego ponosi fundusz powiatowy. Za udział w komisyi rzeczonej stron interesowanych i miejscowej władzy policyjnej nie mogą być żadne koszta przyznane.

§. 14.

Regulacya zdrojowisk lub stacyj klimatycznych.

W miejscowościach, w których znajdują się zdrojowiska lub stacye klimatyczne o własnym statucie, obowiązany jest Wydział powiatowy najdalej w przeciągu dwóch lat od wejścia w życie niniejszej ustawy zarządzić w myśl §. 13. sporządzenie planu regulacyjnego.

Plan taki sporządzi komisya zesłane na miejsce z ramienia Wydziału powiatowego.

W komisyi tej mają wziąć udział:

a) Delegat Wydziału powiatowego jako przewodnicyący;

b) Naczelnik gminy i jeden delegat Rady gmienej;

c) Przełożony obszaru dworskiego;

d) Znawcy (w sprawach budowlanych sanitarnych itp.) przez Wydział powiatowy powołani;

e) Delegat komisyi zdrojowej lub klimatycznej względnie także rządowy inspektor zdrojowy.

Strony interesowane należy uwiadomić o terminie odbyć się mającej komisyi.

Dalsze czynności mają być dokonane podług postanowień §. 13.

Koszta komisyi i sporządzenia planu regulacyjnego ponosi fundusz kąpielowy. Za udział w tej komisyi stron interesowanych i miejscowej władzy policyjnej nie mogą być przyznane żadne koszta.

Tylko na podstawie zatwierdzonego planu regulacyjnego może Zwierzchność gminna, względnie Wydział powiatowy (§. 9) wydawać konsensa na budowę lub roboty poszczególnione w §. 1. wszakże pod następującymi warunkami:

Przy drogach, ulicach i placach, przy których bądź już znajdują się, badź według uznania komisyi zdrojowej powstać mogą mieszkania przeznaczone dla gości kąpielowych.

1. Można stawiać tylko budynki główne (mieszkalne) frontem do tych dróg, ulic i placów, uboczne zaś względnie gospodarskie tylko w podwórzu poza budynkami głównymi.

2. Budynki główne (mieszkalne) mają być albo murowane, albo stawiane na podmurowaniu 50 cm. wysokiem i ogniotrwałym materyałem kryte.

3. Odległość wszystkich budynków tak głównych (mieszkalnych) jak i ubocznych (gospodarskich) czy to od budynków własnych czy sąsiednich głównych i ubocznych wynosić ma przynajmniej 10 metrów względnie 5 m. od granicy gruntu sąsiedniego.

Budynki zaś z ogniotrwałego materyału i ogniotrwale kryte, mogą także przylegać do siebie ogniochronnymi murami.

4. Przy budowie budynków mieszkalnych przestrzegać należy postanowiń §. 21. ustęp przedostatni i ostatni, oraz postanowień §. 25.

5. Budynki mieszkalne należy, o ile to możliwe, obsadzać drzewami a to w odległości około 5 m. od tych budynków.

Na miejscach podlegających powodzi, nie wolno stawiać mieszkań dla gości kąpielowych.

W miejscowościach, w których powstaną nowe zdrojowiska lub stacye klimatyczny, obowiązany jest Wydział powiatowy zarządzić sporządzenie planu regulacyjnego w przeciągu sześciu miesięcy od czasu wydania statutu zdrojowego.

§. 15.

Regulacya rozwijających się niezwykle szybko miejscowości.

Plan regulacyjny ma być i wtedy sporządzony, jeśli miejscowość pewna wskutek zmiany stosunków lub zewnętrznych wpływów, np. z powodu parcelacyi, pobudowania kolei żelaznych, wielkich fabryk i w ogóle znacznych przedsiębiorstw, albo ważnych środków komunikacyjnych, niezwykle szybko rozszerza się, albo jeśli powstaje nowa osada.

Zwierzchność gminna obowiązaną jest w takich wypadkach donieść o tem Wydziałowi powiatowemu, który na tej podstawie albo w braku doniesienia — z urzędu, obowiązany jest w myśl §. 13. zarządzić sporządzenie planu regulacyjnego i przeprowadzić dalsze postępowanie tym paragrafem wskazane.

Wydział powiatowy ma także postanowić, czy i o ile planem regulacyjnym objąć należy i części miejscowości już zabudowane.

§. 16.

Oznaczenie linii regulacyjnej.

Obok wypadków przewidzianych w §§. 13—15. może Rada gminna na podstawie sporządzonego przez Zwierchność gminną planu, ustanowić linię regulacyjną (budowlaną) odmienną od dotychczasowej linii frontowej, bądź to dla poszczególnych części gminy, bądź też dla poszczególnych dróg, ulic lub placów publicznych.

Odnośna uchwała Rady gminnej winna być w gminie należycie ogłoszoną i przedłożoną ze sporządzonym planem i ewentualnymi zarzutami w 8. dniach zgłoszonymi Wydziałowi powiatowemu do zatwierdzenia, względnie także do załatwienia zarzutów.

Konsens na budowę może być w takim wypadku wydany tylko na podstawie zatwierdzonego przez Wydział powiatowy planu linii regulacyjnej.

§. 17.

Plan regulacyjny.

Przy sporządzeniu planu regulacyjnego (§§. 13., 14. i 15.) lub planu lnii regulacyjnej (§. 16.) należy przestrzegać głównie:

a) ażeby rozkład i położenie budynków odpowiadały wymaganiom sanitarnym, ogniowo policyjnym i w ogóle względom bezpieczeństwa;

b) ażeby drogi i ulice były ile możności proste, równe i jeśli stosunki miejscowe na to pozwalają, tak szerokie, iżby je obsadzić można drzewami przynajmniej po jednej stronie;

c) ażeby opady atmosferyczne miały zabezpieczony należyty odpływ a sposób odprowadzania nieczystości został należycie ustanowiony.

§. 18.

Wywłaszczenie.

Jeżeli ze względów publicznych a mianowicie ze względów sanitarnych, komunikacyi, bezpieczeństwa od ognia lub wskutek ustanowienia linii regulacyjnej, okaże się potrzeba utworzenia nowej drogi, ulicy lub nowego placu albo zajdzie potrzeba sprostowania lub rozszerzenia istniejącej drogi, ulicy lub istniejącego placu, względnie także potrzeba cofnięcia budowy z dotychczasowej linii frontowej do nowej linii regulacyjnej, winien będzie właściciel gruntu ewentualnie o ile zachodzą warunki określone w §. 365 ust. cyw., w drodze wywłaszczenia odstąpić gminie na własność potrzebną przestrzeń za wynagrodzeniem.

Jeżeli zaś wskutek regulacyi okaże się potrzeba wysunięcia budowy z dotychczasowej linii frontowej do nowej linii regulacyjnej, wówczas budujący obowiązany będzie przed przystąpieniem do wykonania zamierzonej budowy, nabyć na własność od dotychczasowego właściciela za wynagrodzeniem część gruntu między dotychczasową linią frontową a nową linią regulacyjną a tenże właściciel o ile zachodzą warunki określone w §. 365 ust. cyw. może być przymuszonym do odstąpienia budującemu tej części gruntu w drodze wywłaszczenia.

Orzeczenie o wywłaszczeniu należy do władzy politycznej.

Gdyby w powyższych wypadkach strony interesowane co do wysokości wynagrodzenia nie zgodziły się, oznaczy ją orzeczenie sądowe.

Niedojście do skutku ugody nie wstrzymuje dalszej rozprawy budowlanej.

W razie zajęcia obcego gruntu pod budowę, może być konsens budującemu tylko wówczas udzielony, jeżeli tenże wykaże się, iż otrzymał na to zezwolenie właściciela gruntu, lub też, że dostatecznie zabezpieczył kwotę odszkodowania, którą Sąd oznaczy.

ROZDZIAŁ II.

Szczegółowe przepisy o budowlach.

§. 19.

Kierownictwo.

Budową w ogólności, a zwłaszcza stawianiem budynków piątrowych, budowli ze sklepieniami i urządzeniami podziemnemi (suterenami), oraz budynków na cele pu-

bliczne i przemysłowe, kierować winna osoba do tego prawnie upoważniona.

Jeżeli w miejscu budowy nie znajdują się koncesyonowani przemysłowcy budowlani, może władza udzielającą konsensu, przy mniejszych parterowych budowlach o zwykłych konstrukcyach nie wymagać ustanowienia kierownika budowy.

Budowle włościańskie i zwykle gospodarskie mogą być stawiane przez samego budującego lub jego zastępcę.

Nazwisko kierownika budowy należy podać do wiadomości Zwierzchności gminnej i uwiadomić ją o wszelkich zmianach, któreby z czasem zaszły co do osoby rzeczonego kierownika.

Za naruszenie warunków konsensu, za odstąpienie od zatwierdzonego planu bez poprzedniego uzyskania przyzwolenia Zwierzchności gminnej, za dobroć i trwałość materyału do budowy użytego i w ogóle za wszelkie uchybienia przepisom tej ustawy, odpowiadają kierownik budowy i budujący, jeśli nie ustanowił kierownika budowy.

Nie wyklucza to jednak odpowiedzialności innych w budowie udział biorących osób, o ile na nich wina ciąży.

§. 20.

Materyał i odległość budowli.

Materyałem nieogniotrwałym wolno pokrywać nowe budowle tylko wówczas, jeśli odległość od budynków innych właścicieli wynosić będzie przynajmniej 10 metrów, względnie zaś od granicy niezabudowanego gruntu innych właścicieli, odległość wynosić będzie przynajmniej 5 metrów na wypadek jeśli domy mieścić się mają w tem samem licu.

Gdyby dla zbyt małej szerokości parceli warunkowi temu zadość uczynić nie można, wolno z budynkiem zbliżyć się aż do odległości 1 metra od gruntu sąsiedniego, lecz zarazem należy oddalić dom taki od lica domów już istniejących tak, ażeby odległość jego od tych domów dochodziła owych minimalnych 10 metrów.

Wydział powiatowy względnie Wydział krajowy w drodze instancyi może zezwolić na pokrycie dachu materyałem nieogniotrwałym i w odległości 6 metrów a nawet 3 metrów, jeśli idzie o odbudowanie domu na tem samem miejscu a stosunki majątkowe budującego i stosunki lokalne nie dopuszczają innego sposobu odbudowania się, niemniej też w wypadkach, gdzie te stosunki lokalne zmniejszają niebezpieczeństwo pożaru. Zamierzona budowa musi być jednak w każdym razie oddzieloną szeregiem drzew liściastych od budynków sąsiednich. W danym razie obowiązany jest Wydział powiatowy załatwić sprawę najdalej do dni 30.

Ściany, przy których znajdują się kominy, piece i ogniska, winny być w przestrzeni pół metra od komina a jednego metra od pieca, lub ogniska zupełnie murowane z cegieł, kamienia lub cegły surowej na powietrzu suszonej (surówki).

W gminach wiejskich może Rada gminna postanowić, w których częściach gminy domy wogóle lub tylko ważniejsze budowle muszą być ogniotrwałym materyałem kryte, względnie także z ogniotrwałego materyału stawiane. Również Rada gminna może postanowić, w jakiej odległości stawiane mogą być domy szynkowne od szkół, kościołów i cerkwi.

Odnośne części gminy lub budowle mają być w uchwale Rady gminnej dokładnie oznaczone, uchwała zaś sama ma być w gminie należycie ogłoszoną a następnie Wydziałowi powiatowemu do zatwierdzenia przedłożoną.

W gminach miejskich zaś i małomiasteczkowych obowiązaną jest Rada gminna w ciągu roku od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy oznaczyć część obszaru, w którym domy kryte być mają tylko ogniotrwałym materyałem.

Może ona również uchwalić, że na tym obszarze mają być domy także z ogniotrwałego materyału stawiane.

Wydział powiatowy a w toku instancyi Wydział krajowy może jednak uchylić powyższy obowiązek krycia dachów ogniotrwałym materyałem w gminie, w której materyał ten jest nader kosztowny albo ludność miejscowa ubogą. Uwolnienie od tego obowiązku może być przyznane na czas aż do lat dziesięciu i może być przedłużone, jeżeli stosunki miejscowe nie ulegną zmianie.

Budynki dwupiątrowe i wyższe muszą być w każdym razie ogniotrwale kryte.

Budynek, którego pokoje na piątrze przeznaczone są do zebrań większej ilości osób (domy modlitwy, zgromadzenia wszelkiego rodzaju, koncerta itp.), musi być cały ogniotrwale zbudowany i ogniotrwale kryty (§. 25.).

Budowle z materyału ogniotrwałego a to tak główne jak i uboczne (gospodarskie) mogą albo przylogać murami ogniochronnymi do budynków lub gruntów sąsiednich, albo też można je stawiać w odległości wynoszącej najmniej 3-metry od niezabudowanej granicy tych gruntów.

Budowli ogniotrwałych na jednym i tym samym gruncie, jeśli do siebie nie mają przylegać, nie można pod żadnym warunkiem stawiać bliżej jak na 5 metrów.

Podwórza przeznaczone do zajazdu mierzyć mają przynajmniej 6 metrów w każdym kierunku.

Szczegółowe postanowienia co do odległości budowli przy drogach, w zdrojowiskach i stacyach klimatycznych o własnym statucie, kotłów parowych, budynków o większych palowiskach, tudzież obok kościołów i cerkwi zawarte są w §§. 12., 14., 35., 36. i 37.

W razie wydzielenia części z gruntu już zabudowanego i utworzenia z tej części oddzielnej parceli gruntowej, ta ostatnia tylko o tyle może być zabudowaną, o ile przepisy niniejszej ustawy co do odległości budynków na zabudowanie jej dozwalają.

§. 21.

Mury

Grubość murów powinna być dokładnie oznaczoną w planach budowy.

Komisya badając plany, winna oświadczyć, czy projektowana grubość murów odpowiada bezpieczeństwu publicznemu, czy też winna uledz zmianie.

Grubość murów w budynkach mieszkalnych, parterowych i jednopiątrowych powinna wynosić przy ścianach zewnętrznych co najmniej 45 cm. a 30 cm. przy ścianach wewnętrznych, na których pułapy spoczywają.

Przy budynkach mieszkalnych, mających więcej piąter, mury dwu piąter najwyżej położonych winny mieć grubość najmniej 45 cm. względnie 30 cm., w każdem zaś z następnych dwóch niżej położonych piąter grubość murów o 15 cm. powiększoną być musi.

Mury fundamentów winny być o 15 cm grubsze od ściany na nich spoczywającej.
Rozmiary powyższe odnoszą się do murów niewyprawionych w stanie surowym.

W zdrojowiskach i stacyach klimatycznych dla zapobieżenia wilgoci z ziemi należy mury budynków przeznaczonych dla gości, oddzielić warstwą izolacyjną od fundamentu lub murów piwnicznych i to na 15 cm. pod podłogą parteru, w każdym razie powyżej powierzchni gruntu, na którym budynek stoi.

Jeżeli zaś pod izbą mieszkalną niema piwnicy ani próżnego miejsca a grunt nie jest bardzo suchy, należy podłogę również zabezpieczyć od wilgoci warstwą izolacyjną.

§. 22.

Mury ogniochronne.

W budynku murowanym, długości przynajmniej 25 m., przedzielać należy strych murem ogniochronnym.

Mur ogniochronny winien także oddzielać dachy budynków przylegających do siebie.

Mur ogniochronny winien być ponad dach wyciągnięty na 35 cm.

Przejścia umieszczone w murze ogniochronnym w obrębie strychu, należy zaopatrzyć żelaznemi, lub żelazną blachą obitemi ogniotrwale osadzonemi drzwiami, któreby same się zamykały.

Postanowienia tego paragrafu nie stosują się do zwykłych budynków mieszkalnych wiejskich lub budynków gospodarskich i wogóle do takich budynków, na których z powodu ich konstrukcyi, mur ogniochronny nie może być wyprowadzony.

§. 23.

Wiązanie dachu.

Wiązanie dachu należy budować oddzielnie od powały strychowej i od muru ogniochronnego.

Ani w powałę, ani w mur nie wolno wpuszczać żadnej drewnianej części konstrukcyi dachu.

Wyjątek stanowią wspomniane w §. 3. zwykłe włościańskie parterowe i wogóle domy niemurowane.

§. 24.

Schody i klatka schodowa.

W domach piątrowych powinna istnieć za pomocą schodów komunikacya do wszystkich mieszkań, na strych i do piwnicy.

Schody mają być przynajmniej na 1. m. szerokie.

Wysokość stopnia na schodach nie powinna wynosić więcej jak 18 cm., szerokość zaś nie mniej jak 27 cm. w linii podziałowej.

Linia podziałowa przyjmuje się w obrębie 45. cm. od ściany.

Poręcze muszą być tak urządzone, ażeby zesuwanie się po nich było niemożliwem.

Władza może stosownie do przeznaczenia i rozmiarów budynku zarządzić wybudowanie schodów ogniotrwałych, ewentualnie zaś także schodów bocznych.

Schody o drewnianych stopniach uważane być mogą tylko wówczas za ogniotrwałe, jeżeli boki (ramiona) i podesty są podsklepione.

Pod schodami nie wolno urządzać ognisk.

Klatkę schodową oddzielać ma od strychu powała, u dołu wyprawiona a na strychu wyłożona cegłą albo polepą z gliny 8 cm. grubą.

Drzwi na strych prowadzące w domach murowanych powinny być pobite żelazną blachą od strychu.

§. 25.

Wymiary izb względnie pokoi, okien i drzwi.

Wysokość izb mieszkalnych względnie pokoi wynosić winna w domach parterowych przynajmniej 2·20 m., w piątrowych zaś przynajmniej 2·5 m.; wysokość okna w zwykłych domach włościańskich najmniej 80 cm., szerokość najmniej 50 cm., w innych domach zaś wysokość okna najmniej 1·40 m., a szerokość 90 cm.; wreszcie wysokość drzwi najmniej 1·80 m., a szerokość 80 cm.

Ubikacye sklepione mają być w środku również przynajmniej na 2·20 m. wysokie.

Każda izba główna lub ubikacya przeznaczona do stałego lub czasowego pobytu

ludzi, winna mieć przynajmniej jedno okno urządzone do otwierania.

W miejscowościach, w których znajdują się zdrojowiska lub stacye klimatyczne, wysokość pokoi przeznaczonych na mieszkania dla gości wynosić winna co najmniej 3 m.; wysokość okna najmniej 1·40 m., a szerokość najmniej 90 cm.; wysokość drzwi najmniej 2 m., a szerokość 1 m.

Drzwi pokoi względnie sal na piątrze, przeznaczonych do zebrań większej ilości osób (§. 20.) — jeśli niema pod tym względem specyalnych przepisów — urządzone być mają do otwierania na zewnątrz a wyjścia muszą prowadzić bezpośrednio również na zewnątrz. Szerokość takich drzwi ma wynosić przynajmniej 1. m., oraz ma ich być taka ilość, by na każdych 50—70 osób jedne drzwi przypadały.

Drzwi kościołów i cerkwi mają być także urządzone do otwierania na zewnątrz; w razie przekształcania odrzwi starożytnych, które przedstawiają wartość architektoniczną, należy poprzednio porozumieć się z odnośnym c. k. konserwatorem.

Oświetlenie schodów lub mieszkania światłem z góry dopuszczalne jest tylko przy budowlach murowanych. Przestrzeń doprowadzająca światło, ma być w takim razie od strychu oddzielona murem na 15 cm. ponad dach wystającym i zaopatrzona w przyrząd do odwietrzania.

§. 26.

Podłoga i powała.

Powierzchnia podłogi ułożonej z desek, lub cegły, czy też ubitej z gliny w budynkach mieszkalnych, winna być przynajmniej o 30 cm., ewentualnie 50 cm. (§. 14. 2.) wyższą od powierzchni gruntu, na którym budynek stoi (licząc od najwyższego punktu terenu).

Podłogę na piątrze oddzielić należy od powały piątra niższego warstwą suchego nasypu. Nasypu (rumowiska) ze starej budowli nie wolno używać pod podłogi nowego domu.

Powała strychowa w budynkach mieszkalnych ma być pokryta cegłą lub polepą glinianą 8 ct. grubą.

§. 27.

Mieszkania w piwnicach i na strychach.

Urządzanie pomieszkań w piwnicach i na strychach jest z reguły zakazane.

Wyjątkowo jednak może być urządzenie takich pomieszkań dozwolonem, jeżeli ani względy bezpieczeństwa, ani sanitarne temu się nie sprzeciwiają.

§. 28.

Kominy.

Budowa domów i chat mieszkalnych bez kominów zabronioną jest bezwarunkowo.

Kominy należy murować z cegły palonej lub kamienia, ściany kominów mają być najmniej 15 cm. grube i nad dach wyprowadzone, a to na 50 cm. przy ogniotrwale, zaś na 80 cm., przy nieogniotrwale krytych budynkach; wnętrze komina ma być gładko wytynkowane, a część zewnętrzna w obrębie strychu wyprawiona. Wyjątkowo dozwalać można budowania kominów z cegły surówki.

Na belkach lub podkładach drewnianych nie wolno zakładać kominów.

Wszelkie drzewo winno być najmniej o 15 cm. oddalone od zewnętrznego obwodu komina. W ściany kominowe nie wolno wpuszczać drzewa.

Otwór wewnętrzny kominów przełazowych wynosić ma najmniej 48 cm. w kwadrat.

Otwór kominów wązkich (cylindrowych) wynosić ma najmniej 15 cm. średnicy.

Jeżeli zaś do jednego i tego samego wąskiego komina wchodzi dym z dwóch

lub więcej ognisk, wówczas otwór jego ma wynosić najmniej 20 cm

Wszystkie kominy a szczególnie wąskie (cylindrowe) należy stawiać ile możności w pionowym kierunku.

W razie konieczności budowy komina ukośnego, kąt nachylenia jego do poziomu wynosić musi co najmniej 60 stopni.

Kominy wąskie winny być w stosownych miejscach zaopatrzone w otwory do czyszczenia, szczelnie zamykane.

Materyał drewniany, znajdujący się w pobliżu tych otworów, powinien być ogniochronnie osłonięty.

Kominów murowanych nie wolno zastępować rurami blaszanemi wewnątrz budynku, ani też przeprowadzać takich rur przez ściany drewniane lub dachy nieogniotrwałe.

Kominy fabryczne i wogóle kominy dla wielkich ognisk należy tak urządzać, aby dym i sadza nie zanieczyszczały powietrza w sposób dla zdrowia szkodliwy albo dla sąsiadów dokuczliwy.

§. 29.

Piece w izbach względnie pokojach.

Piece w izbach względnie pokojach, stojące bezpośrednio na podłodze nieogniotrwałej, winny być podmurowane na 30 cm. Przed drzwiczkami pieców należy podłogę zabezpieczyć od ognia.

Pieców żelaznych nie wolno tam używać, gdzie bywa wyrabiany lub gromadzony materyał łatwo zapaleniu podlegający.

W miejscowościach, gdzie do opału i gotowania używa się węgla, zabronione są przyrządy przy piecach i kuchniach do zatykania kominów.

§. 30.

Kuchnie.

W budynkach o większej ilości mieszkań, z reguły każde mieszkanie winno mieć swoją kuchnię, a każda izba kuchenna winna mieć przynajmniej 6 m.² powierzchni.

Pod ogniskiem i na 80 cm. w około ogniska nie wolno urządzać podłogi z desek.

Nad ogniskiem otwartem należy tak umieścić kapę, by ze wszystkich stron o 30 cm. wystawała nad krawędź ogniska kuchni.

Dym z otwartych ognisk odprowadzać można tylko przełazowymi kominami.

W kuchniach, angielskiemi zwanych, należy dla odprowadzenia pary urządzić otwory wentylacyjne z drzwiczkami żelaznemi.

§. 31.

Piwnice.

Piwnice pod budynkami mieszkalnymi winny być sklepione.

§. 32.

Wychodki i zbiorniki na nawóz.

W każdym budynku mieszkalnym lub obok takiego budynku winny być urządzone wychodki z odpowiednim zbiornikiem. W poszczególnych jednak wypadkach może Wydział powiatowy a w toku instancyi Wydział krajowy uwolnić budującego od obowiązku urządzenia wychodku.

Rada gminna wyda w przeciągu sześciu miesięcy od wejścia w życie niniejszej ustawy przepisy o urządzaniu i wypróżnianiu zbiorników kloacznych.

Przepisy te zatwierdzić ma Wydział powiatowy, któremu przysługuje prawo zmienić je stosownie do miejscowych warunków.

Każdy zbiornik winien być tak urządzony, aby nieczystości nie przenikały jego ścian i spodu i ma być oddalony przynajmniej na 2 m. od granicy sąsiedniej a 10 m. od najbliższej studni.

Wychodki nie mogą mieć wejścia z kuchni albo spiżarni i nie mogą być widoczne z ulicy lub placu publicznego.

Zbiorniki na nawóz mogą być urządzane w odległości co najmniej 10 m. od najbliższej studni, a co najmniej 2 m. od granicy sąsiedniej.

W miejscowościach, w których znajdują się zdrojowiska i stacye klimatyczne i we wszystkich znaczniejszych miejscowościach, które Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem oznaczy, winna Rada gminna określić te części gminy, w których nawet w domach już istniejących, w ciągu jednego roku od dnia tego rozporządzenia Wydziału krajowego mają być dobudowane brakujące wychodki. Przyczem mają być zastosowane przepisy uchwały Rady gminnej co do urządzania zbiorników i odprowadzania nieczystości.

§. 33.

Odprowadzanie nieczystości.

Odprowadzanie nieczystości płynnych wszelkiego rodzaju, jako to: ścieków kuchennych i domowych, ścieków z dołów kloacznych, gnojowisk i ze stajen, ścieków ze zakładów przemysłowych i fabrycznych — na ulice lub place publiczne albo do rowów tychże ulic i placów jest bezwarunkowo zabronione, nawet z budynków już istniejących.

Tak samo zabronione jest składanie śmieci i suchych odpadków wszelkiego rodzaju na ulicach lub placach publicznych, albo wrzucanie ich do wód stojących lub płynących.

Rada gminna ma uchwalić, w jakich miejscach składać należy śmiecie i suche odpadki.

§. 34.

Piece dla celów przemysłowych, wędzarnie.

Piece dla przemysłu piekarskiego i wogóle piece dla celów przemysłowych należy umieszczać z reguły w lokalu sklepionym. Wyjątki dozwolone być mogą tylko w wypadkach wykluczających niebezpieczeństwo od ognia.

Podłoga przed ogniskiem winna być ogniotrwale urządzona.

Ściany i powały w wędzarniach muszą być sporządzone z materyału ogniotrwałego i zaopatrzone w drzwi żelazne lub przynajmniej blachą od środka pobite. Wędliny można zawieszać tylko na hakach lub prętach żelaznych.

§. 35.

Stawianie kotłów parowych.

Kotły parowe należy stawiać, jeżeli tylko można, w odrębnem zabudowaniu.

Stanowczo wzbronionem jest jednak ustawianie kotłów parowych pod lokalem mieszkalnym lub roboczym, równie jak urządzanie sklepień lub pował nad nimi.

Tylko w razie udowodnionej konieczności dopuszczona być może lekka powała.

Lokal na kocioł winien być od izb roboczych oddzielony pełnym, przynajmniej 60 cm. grubym murem. W murze tym dozwolone być mogą tylko niezbędnie potrzebne otwory do połączenia.

Komin, którym może być także zwykły przewód na dym, musi co najmniej przewyższać dachy bezpośrednio sąsiadujących domów mieszkalnych.

Kocioł winien być umieszczony w odległości co najmniej 3 m. od każdej granicy sąsiedniej.

W budynkach mieszkalnych można pod powyższymi warunkami umieszczać z reguły tylko małe kotły, to jest takie, których średnica 1·2 m., objętość przy zupełnem napełnieniu aż do ustawą przepisanego znaku stanu wody 1 m.^{3} a siła ciśnienia 6 atmosfer nie przekracza.

Do ustawienia tak wielkiego jak i małego kotła potrzeba urzędowego zezwolenia.

Kotły karłowe, to jest takie, których średnica nie przekracza 0·8 m., zawartość wody przy zupełnem napełnieniu do ustawą przepisanego znaku stanu wody nie przekracza 0·5 m³, a siła ciśnienia nie przekracza 4 atmosfer, wolno ustawiać bez urzędowego zezwolenia. Należy jednak o zamiarze ustawienia takich kotłów uwiadomić naczelnika gminy.

§. 36.

Budynki o większych paleniskach.

Suszarnie na owoce, len, konopie, wędzarnie, piekarnie, cegielnie piece do wypalania wapna i budynki o większych paleniskach wogóle winny być od innych budynków przynajmniej na 30 metr. oddalone.

Cegielnie i piece do wypalania wapna mogą stać jedynie poza obrębem zabudowanego obszaru miejscowości.

Kuźnie winny być od innych budynków oddalone przynajmniej o 30 metr. lub urządzone w budynkach ogniotrwale zbudowanych i ogniotrwale krytych.

§. 37.

Budowy obok kościołów i cerkwi.

Obok kościołów i cerkwi mogą być budowle stawiane z reguły nie bliżej jak na 50 m.

§. 38.

Ogrodzenia, płoty i t. p.

Na ogrodzeniach wzdłuż dróg publicznych, jakoteż na ogrodzeniach takich, które dotykają zabudowań lub ogrodzeń sąsiednich, nie wolno urządzać ostrzeszków ze słomy, trzciny, szuwaru, peżu, odpadków łodyg konopnych i t. p. łatwo zapalnych przedmiotów.

§. 39.

Studnie.

Studnie mogą być urządzane tylko w odległości przynajmniej 10 m. od jam kloacznych, kanałów i gnojowisk. Mają być ocembrowane a ocembrowanie to ma wznosić się przynajmniej o 80 cm. po nad poziom gruntu, otaczającego studnię.

Grunt ten ma być wybrukowany lub wyszutrowany w ten sposób, iżby wszelkie ścieki szybko spływały poza studnię.

Każda studnia ma być zaopatrzoną w przyrząd do czerpania lub pompowania wody.

§. 40.

Sadzenie drzew między budynkami.

Budynki kryte słomą, trzciną, szuwarem i t. p. materyałem winien właściciel oddzielić szeregiem drzew liściastych od budynków sąsiednich.

ROZDZIAŁ III.

Zamieszkanie nowych budynków.

§. 41.

Pozwolenie na zamieszkanie.

Wszystkie budynki nowo wystawione oraz budynki przekształcone z wyjątkiem zwykłych domów włościańskich i gospodarskich nie mogą być ani zamieszkane ani na inny cel użyte przed uzyskaniem pozwolenia Zwierzchności gminnej a w wypadkach przewidzianych w §. 9. przed uzyskaniem zezwolenia Wydziału powiatowego.

Przed udzieleniem takiego zezwolenia musi osobna komisya zbadać na miejscu, czy budowa wykonana zgodną jest z pla-

nem zatwierdzonym, czy odpowiada wymaganiom sanitarnym i warunkom bezpieczeństwa publicznego.

Komisyę przeprowadzi naczelnik gminy lub jego zastępca w obecności budującego w przeciągu trzech dni po ustnem lub pisemnem wniesieniu prośby a w wypadkach przewidzianych §. 9. w ciągu dni 14 delegat Wydziału powiatowego przy współudziale naczelnika gminy lub jego zastępcy, względnie przełożonego obszaru dworskiego, przybierając w razie potrzeby także fachowych znawców.

W komisyi tej ma wziąć udział naczelnik straży ogniowej, jeśli w gminie straż taka jest zorganizowaną.

W miejscowościach zaś, w których znajdują się zdrojowiska lub stacye klimatyczne o własnym statucie, winien wziąć udział w komisyi także delegat komisyi zdrojowej lub klimatycznej.

Stosownie do wyniku tych oględzin należy do trzech a w razie interwencyi Wydziału powiatowego do 8 dni załatwić prośbę budującego.

Budujący obowiązany jest zapłacić dyety i koszta podróży delegata Wydziału powiatowego i wynagrodzić znawców, jeśli byli do komisyi wzywani.

§. 42.

Termin zamieszkania.

Budynek murowany, podczas wiosny pod dach doprowadzony a w jesieni tego samego roku narzucony, z reguły można zamieszkać dopiero w następnej wiośnie. Wyjątkowo można takie budynki zamieszkać i późną jesienią, jeżeli komisya (§. 41.) stwierdzi, że nie sprzeciwiają się temu względy sanitarne lub bezpieczeństwa publicznego.

Murowany budynek w jesieni pod dach doprowadzony a w następnej wiośnie narzucony, można zamieszkać dopiero w jesieni.

Gdyby w powyższych okresach czasu wykończone zostały tylko niektóre części domu, można wydać pozwolenie na częściowe zamieszkanie budynku, przyczem postąpić należy według postanowień §. 41.

ROZDZIAŁ IV.

Utrzymanie istniejących budynków:

§. 43.

Utrzymanie budynków.

Każdy właściciel budynku obowiązany jest utrzymywać go czysto, porządnie i w dobrym stanie i zapobiegać takim uszkodzeniom, które mogłyby zagrażać bezpieczeństwu publicznemu lub zdrowiu mieszkańców.

W izbach mieszkalnych nie wolno utrzymywać koni, bydła, nierogacizny, owiec i kóz.

§. 44.

Budynki grożące zawaleniem.

Jeżeli budynek grozi niebezpieczeństwem zawalenia, zarządzi Zwierzchność gminna z przybraniem znawcy i w obecności właściciela komisyjne zbadanie stanu rzeczy i podług stopnia sprawdzonego niebezpieczeństwa, wyznaczy właścicielowi stosowny termin, w którym pod zagrożeniem grzywny (§. 52.) względnie pod zagrożeniem wykonania robót na jego koszt i stratę (§. 55.), winien tenże bądź to opróżnić i zabezpieczyć budynek aż do wykonania potrzebnych napraw, bądź też rozebrać go częściowo albo nawet całkowicie.

ROZDZIAŁ V.

Władze wykonawcze.

§. 45.

Zwierzchność gminna.

Zwierzchność gminna obowiązaną jest ściśle czuwać nad przestrzeganiem przepi-

sów tej ustawy, przedewszystkiem zaś, ażeby:

a) budowano tylko na podstawie uzyskanego prawomocnego konsensu względnie za uwiadomieniem (§. 1. ustęp 2.);

b) ściśle stosowano się do zatwierdzonego planu budowy.

c) zachowano linię regulacyjną (§§. 12., 13., 14., 15. i 16.);

d) do wykonania budowy używano osób do tego uprawnionych przy uwzględnieniu ułatwień przewidzianych w § 19.; oraz

e) używano dobrego i trwałego materyału (§. 19.); wreszcie

f) utrzymywano budynki czysto, porządnie i w dobrym stanie (§. 43.).

W razie spostrzeżenia uchybień winna Zwierzchność gminy w wypadkach pod a), b) i c) wymienionych, wstrzymać dalszą budowę (§. 54.), w wypadku pod d) usunąć nieupoważnionego wykonawcę od dalszej budowy, w wypadku pod e) zarządzić uprzątnięcie z placu budowy materyału za nieodpowiedni uznanego, wreszcie w wypadku pod f) zarządzić odpowiednie środki zaradcze.

Od rozporządzeń Zwierzchności gminnej można wnieść na ręce naczelnika gminy rekurs do Wydziału powiatowego w nieprzekraczalnym terminie dni 14 od dnia doręczenia lub ogłoszenia rozporządzenia.

§. 46.

Z każdej czynności urzędowej ustawą niniejszą nakazanej, która będzie podstawą orzeczenia władzy, ma być spisany protokół.

O ile ustawa ta odmiennie nie postanawia, będą wszystkie takie czynności spełniane bezpłatnie a przyzwani przy tem znawcy, jeśli nie są płatnymi funkcyonaryuszami gminy, wynagradzani z funduszu gminy.

§. 47.

Rada gminna.

Rada gminna:

a) zatwierdza plany budynków przeznaczone na cele gminne lub zakładów gminnych;

b) uchwala linię regulacyjną przewidzianą w §. 16.

c) uchwala postanowienia przewidziane w §§. 20., 32. i 33.

d) ustanawia taksę dla znawców biegłych, jeśli oni za swe czynności nie są płatnymi funkcyonaryuszami gminy.

Od uchwały Rady gminnej można wnieść na ręce Zwierzchności gminnej rekurs do Wydziału powiatowego w nieprzekraczalnym terminie dni 14 od dnia doręczenia lub ogłoszenia uchwały.

§. 48.

Wydział powiatowy.

Wydział powiatowy:

a) rozstrzyga rekursy przeciw rozporządzeniom Zwierzchności gminnej (§. 45.) i uchwałom Rady gminnej (§. 47.);

b) czuwa nad tem, ażeby Zwierzchność gminna (obszar dworski) nie zaniedbywała obowiązków niniejszą ustawą na nią włożonych;

c) wykonuje czynnności wskazane §§. 9., 13., 14., 15., 16., 20., 32., 41. i 57. niniejszej ustawy;

d) ustanawia taksę dla znawców (§. 9.).

Od rozporządzenia Wydziału powiatowego można wnieść na ręce tegoż Wydziału rekurs do Wydziału krajowego w nieprzekraczalnym terminie dni 14 od dnia doręczenia lub ogłoszenia rozporządzenia.

§. 49.

Wydział krajowy.

Wydział krajowy ma prawo nadzoru nad wykonaniem niniejszej ustawy i załatwia jako ostateczna instacya rekursy przeciw orzeczeniom Wydziału powiatowego.

§. 50.

Władze polityczne.

Prawa zastrzeżone władzom politycznym postanowieniami odnośnej ustawy gminnej pozostają nienaruszone.

ROZDZIAŁ VI.

Postanowienia karne

§. 51.

Przekroczenia objęte ustawą karną.

Przekroczenia przepisów budowniczych objęte ustawą karną będą dochodzone i karane przez właściwe Sądy.

§. 52.

Inne przekroczenia.

Co do innych przekroczeń przepisów zawartych w tej ustawie służy prawo karania naczelnikowi gminy z dwoma przysiężnymi.

Przekroczenia te karane będą stosownie do stopnia winy i do wynikającego z niej niebezpieczeństwa publicznego grzywną od 2 do 50 koron a w razie niemożności uiszczenia kary pieniężnej, aresztem aż do dni pięciu.

§. 53.

Rekursy przeciw orzeczeniom karnym.

Rekursy przeciw orzeczeniom karnym (§. 52.) mają być w terminie dni 14 od dnia doręczenia wnoszone do c. k. Starostwa na ręce naczelnika gminy.

§. 54.

Budowy wykonane bez konsensu lub wbrew konsensowi.

Jeśli budowa została całkiem lub częściowo wykonaną bez konsensu lub wbrew konsensowi, względnie bez poprzedniego zawiadomienia (§. 1. ust. 2,), winna Zwierzchność gminy natychmiast wstrzymać budowę (§. 45.). Władza powołana do wydania konsensu przeprowadzi następnie czynności wskazane w §. 4. względnie w §. 9. i wyda orzeczenie, czy i o ile wykonana budowa może być pozostawioną, czyli też ma być zmienioną lub zniesioną.

Niezależnie od tego orzeczenia należy winnego ukarać w myśl §§. 51. i 52.

§. 55

Wykonanie prawomocnych poleceń.

Jeżeli właściciel budynku, pomimo nałożenia kary za niedotrzymanie pierwszego terminu, nie dopełni w drugim przez Zwierzchność gminną oznaczonym terminie prawomocnego polecenia władz powołanych do wykonania tej ustawy, Zwierzchność gminna wykona to polecenie na jego koszt i stratę.

ROZDZIAŁ VII.

Postanowienia co do obszarów dworskich.

§. 56

Zasadnicze postanowienia.

Obszary dworskie tych miejscowości, w których niniejsza ustawa obowiązuje, podlegają również postanowieniom tejże ustawy.

Zakres działania przyznany niniejszą ustawą Zwierzchności i Radzie gminnej, przechodzi na obszarze dworskim na przełożonego tegoż obszaru z wyjątkiem prawa karania (§. 52.), które przysługuje c. k. Starostwu i z wyjątkiem wypadku przewidzianego w §. 57. ustęp 1. Przełożony obszaru dworskiego winien na każde zażądanie przedłożyć Wydziałowi powiatowemu akta czynności orzędowych nakazanych niniejszą ustawą a zwłaszcza czynności przepisanych §§. 4., 5, 41. i 54.

§. 57.

Budowle karczem, szynkowni i budowle w pobliżu zabudowań gminy i t. p.

Wykonywanie wszystkich czynności policyi budowniczej, odnoszących się do karczem, szynkowni i należących do nich stajni, szop i t. p. zabudowań, znajdujących się na parcelach nie graniczących z resztą obszaru dworskiego, jak niemniej prawo karania w tych wypadkach za przekroczenie przepisów tej ustawy, należy do zakresu działania gminy.

Nadto jeżeli odległość budynku, który na obszarze dworskim ma być stawiany od zabudowanego terytoryum mniny, wynosić ma mniej niż 30 metrów, winien przełożony obszaru dworskiego zawiadomić o zamiarzonej budowie Zwierzchność gminy.

Jeśli zaś Zwierzchność gminna mniema, że budynek ten stawiany jest wbrew przepisom niniejszej ustawy i stąd zagraża niebezpieczeństwo, może o tem donieść Wydziałowi powiatowemu, który winien na tej podstawie zbadać rzecz i wydać orzeczenie, tak jak gdyby w tej sprawie do niego rekurs wniesiony został przeciw wydanemu w pierwszej instancyi orzeczeniu.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie prośby gminy miasta Jaworowa o zezwolenie na pobór podwyższonej opłaty gminnej od piwa.

Sprawozdawca p. Vayhinger odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego, zakończone projektem następującej ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . . . zezwalająca gminie miasta Jaworowa na pobór opłaty gminnej od piwa.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gminie miasta Jaworowa zezwala się pobierać przez lat cztery, począwszy od r. 1899 do końca r. 1902, opłatę gminną od piwa w gminie wyrabianego lub w niej używanego, a to po 1 zł. w. a. od jednego hektolitra.

Art. II.

Do uiszczenia opłaty obowiązani są wszyscy, którzy piwo dla konsumcyi miejscowej wyrabiają lub sprowadzają czy to na sprzedaż, czy na własny użytek.

Art. III.

Okręg poborowy stanowi gmina miasta Jaworowa.

Art. IV.

Ta opłata ciąży na konsumcyi w obrębie gminy i nie można obciążać nią ani produkcyi, ani obrotu handlowego.

Art. V.

Bliższe postanowienie co do sposobu poboru tej opłaty wyda w drodze administracyjnej c. k. Rząd w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Z chwilą wejścia w życie niniejszej ustawy traci moc obowiązującą wydane

przez Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem rozporządzenie z dnia 22. lipca 1898 l. 40134 dz. u. kr. Nr. 74 z r. 1898.

Art. VII.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie całego projektu tej ustawy *en bloc.*

Izba uchwala wniosek przyjęcia projektu powyższej ustawy *en bloc,* poczem w oddzielnem głosowaniu nchwala cały projekt ustawy *en bloc.*

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania projektu ustawy bez czytania, uchwala Izba powyższy projekt ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie prośby gminy miasta Leżajsk o zezwolenie na pobór opłaty gminnej od piwa i miodu.

Sprawozdawca p. Vayhinger odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego, zakończone projektem następującej ustawy:

Ustawa

z dnia . . . . . . zezwalająca gminie miasteczka Leżajsk na pobór opłat gminnych od piwa i miodu.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gminie miasteczka Leżajsk zezwala się pobierać przez lat 10 (dziesięć), począwszy od r. 1899 do końca 1908, opłaty gminne od piwa i miodu w gminie wyrabianych, lub w jej obręb wprowadzanych i w niej zużywanych według następującej taryfy:

1) od jednego hektolitra piwa po 60 ct. a. w.;

2) od jednego hektolitra miodu po 1 zł. a. w.

Art. II.

Do uiszczenia powyższej opłaty obowiązani są wszyscy, którzy napoje w Art. I. poszczególnione dla konsumcyi miejscowej wyrabiają lub sprowadzają, czy to na sprzedaż, czy na własny użytek.

Art. III.

Okręg poborowy stanowi gmina administracyjna miasteczka Leżajsk.

Art. IV.

Ta opłata cięży na konsumcyi w obrębie gminy i nie można obciążać nią ani produkcyi, ani obrotu handlowego.

Art. V.

Bliższe postanowienia co do sposobu poboru tej opłaty wyda w drodze administracyjnej c. k. Rząd w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie całego projektu tej ustawy *en bloc.*

Izba uchwala wniosek przyjęcia projektu powyższej ustawy *en bloc*, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwala cały projekt ustawy *en bloc*.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania projektu ustawy bez czytania, uchwala Izba powyższy projekt ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie komisyi budżetowej ze sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie zniżenia prestacyi na płace nauczycieli, względnie odpisania zaległości.

Sprawozdawca p. Kozłowski, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisyi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Począwszy od 1. stycznia 1899 zniża się dotychczas uiszczane prestacye na płace nauczycieli gminom: Białoboki, powiatu Łańcuckiego, z 16% do wysokości 10%; Borki nizińskie, powiatu Mieleckiego, z 14% do 10%; Hujsko, powiatu Dobromilskiego, z 20% do 10%; Ulicko seredkiewicz, powiatu Rawskiego, z 16% do 8%; Ulicko zarębane, tego samego powiatu, z 27% do 14% — całej należytości podatków bezpośrednich wraz z dodatkami państwowymi w powyższych gminach corocznie opłacanych

2. Gminie Sanoczek, powiatu Sanockiego, obniża się prestacyę na płacę nauczyciela do kwoty 100 zł. rocznie, począwszy od 1. stycznia 1888.

3. Gminie Sporysz, powiatu Żywieckiego, przyznaje się w drodze łaski z funduszu szkolnego krajowego kwotę 500 zł tytułem jednorazowego zasiłku na częściowe pokrycie zaległości tej gminy do funduszu szkolnego miejscowego w Żywcu.

4. Gminom Pietruszkowa Wola i Rzepnik obniża się dotychczas uiszczane prestacye na płace nauczycieli do wysokości 10% całej należytości podatków bezpośrednich w powyższych gminach corocznie opłacanych.

5. Nad petycyami gmin: Brzezinka, powiatu Wadowickiego, Łany polskie i Łapajówka, powiatu Kamioneckiego, Maszkienice, powiatu Brzeskiego i Niebocko, powiatu Brzozowskiego, o zniżenie prestacyi na płace nauczycieli, przechodzi Sejm do porządku dziennego.

W rozprawie ogólnej przemawia p. Szwed i wnosi, aby gminie Sporysz przyznać 600 zł., a więc o 100 zł. więcej, niż w punkcie 3. wniosku komisyi proponowano.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba uchwala punkt 1., 2., 4. i 5. wniosku komisyi bez zmiany.

Izba popiera wniosek p. Szweda.

Izba odrzuca wniosek p. Szweda, a w oddzielnem głosowaniu uchwala punkt 3. wniosku komisyi bez zmiany.

Następuje:

Sprawozdanie komisyi przemysłowej z przedłożenia Wydziału krajowego w przedmiocie subwencyonowania szkoły handlowej we Lwowie.

Sprawozdawca p. Goldman, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisyi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Przyjmując na kraj obowiązek przyczyniania się ze skarbu krajowego do kosztów utrzymania c. k. wyższej szkoły handlowej we Lwowie roczną kwotą 8.000 zł., Sejm upoważnia zarazem Wydział krajowy

do wstawienia tej kwoty corocznie do rubryki XVI. budżetu krajowego, począwszy od r. 1900 tak długo, dopóki szkoła ta istnieć będzie i dopóki językiem wykładowym w tej szkole będzie język polski.

2. Radzie szkolnej krajowej służy prawo według potrzeby i uznania zaprowadzić wykład jednego przedmiotu w języku niemieckim.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej i uchwala powyższy wniosek komisyi bez rozprawy, głosując nad każdym tegoż punktem oddzielnie.

Następuje:

Rozprawa szczegółowa nad sprawozdaniem komisyi dla reformy wyborczej w przedmiocie częściowej zmiany statutu krajowego i sejmowej ordynacyi wyborczej.

Marszałek, po obliczeniu przez sekretarzy obecnych w Izbie posłów, po upływie 15 minut oświadcza, iż kwalifikowana większość jest.

Sprawozdawca p. Górski czyta, proponując poprzednio zmianę art. II., w ten sposób, aby art. ten brzmiał: „Ustawa niniejsza wchodzi w wykonanie z dniem jej ogłoszenia". Resztę słów opuścić.

Art. I.

Postanowienia §. 3. statutu krajowego z dnia 26. lutego 1861 r. i ustawy z dnia 20. września 1866 r., zawierającej dodatek do §. 3. statutu krajowego (Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 22) w brzmieniu ustawy z dnia 23. maja 1896 Dz. ust. kr. Nr. 32 znoszą się.

§. 3. statutu krajowego ma brzmieć jak następuje:

Sejm krajowy składa się ze stu sześćdziesięciu jeden członków, mianowicie:

a) z trzech arcybiskupów lwowskich, księcia biskupa krakowskiego, dwóch biskupów przemyskich, biskupa tarnowskiego i biskupa stanisławowskiego.

W razie wakującej stolicy arcybiskupiej lub biskupiej administrator dyecezyi jest członkiem Sejmu krajowego.

b) z prezesa Akademii umiejętności w Krakowie;

c) z rektorów uniwersytetu krakowskiego i lwowskiego, tudzież rektora szkoły politechnicznej lwowskiej;

d) ze stu czterdziestu dziewięciu posłów wybranych, a to:

I. czterdziestu czterech posłów z klasy wielkich posiadłości gruntowych;

II. z trzydziestu jeden posłów miast w ustawie wyborczej wymienionych i Izb handlowych i przemysłowych;

IV. z siedemdziesięciu czterech posłów reszty gmin Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Izba bez rozprawy uchwala Art. I. zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w wykonanie z dniem jej ogłoszenia.

Izba bez rozprawy uchwala Art. II. w stylizacyi odczytanej przez p. sprawozdawcę.

Sprawozdawca czyta:

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Izba bez rozprawy uchwala Art. III. zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

U s t a w a

z dnia . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, zmieniająca §. 3. statutu krajowego z dnia 26. lutego 1861 r.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Izba bez rozprawy uchwala tytuł i wstęp ustawy zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca p. Górski wnosi przystąpienie do trzeciego czytania powyższego projektu ustawy bez czytania.

Izba uchwala wniosek przystąpienia do trzeciego czytania projektu powyższej ustawy bez czytania, a następnie w oddzielnem głosowaniu uchwala projekt powyższej ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Marszałek konstatuje, iż ustawa powyższa uchwaloną została w trzeciem czytaniu bez czytania 110 głosami przeciw 4.

Sprawozdawca czyta projekt drugiej ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, zmieniująca §§. 2., 3., 45., 47. i 49. sejmowej ordynacyi wyborczej z dnia 26. lutego 1861 r.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Postanowienia §§. 2., 3., 45., 47. i 49. sejmowej ordynacyi wyborczej z dnia 26. lutego 1861 r. i ustawy z 23. maja 1896 Nr. 33 dz. u. kr. znoszą się w obecnej osnowie i mają brzmieć, jak następuje:

§. 2.

Pod względem wyboru posłów z miast tworzy główne miasto Lwów jeden okręg wyborczy.

Równie tworzą miasta: *a*) Kraków, *b*) Przemyśl, *c*) Stanisławów, *d*) Tarnopol, *e*) Brody, *f*) Jarosław, *g*) Drohobycz, *h*) Biała, *i*) Nowy Sącz, *k*) Tarnów, *l*) Rzeszów, *m*) Sambor, *n*) Stryj, *o*) Kołomyja — każde jeden okręg wyborczy.

Nadto tworzą miasta:

p) Podgórze i Wieliczka razem jeden okręg wyborczy,

r) Bochnia i Wadowice razem jeden okręg wyborczy,

s) Gorlice i Jasło razem jeden okręg wyborczy,

t) Sanok i Krosno razem jeden okręg wyborczy,

u) Brzeżany i Złoczów razem jeden okręg wyborczy.

Każde z tych miast jest oraz miejscem wyborów.

§. 3.

Lwów wybiera sześciu, Kraków czterech posłów, a każdy z innych w §. 2. wymienionych okręgów wyborczych po jednym.

W okręgach wyborczych utworzonych z dwóch miejsc, głównem miejscem wyborów jest miejscowość na pierwszem miejscu wymieniona.

Wszyscy do wyboru uprawnieni każdego miasta tworzą jedno ciało wyborcze.

§. 45.

Gdy wszyscy obecni wyborcy głosy swe podadzą, prezydujący Komisyi wybor-

czej głosowanie ogłosić ma za skończone; poczem podwójny spis głosowania przez Komisyę wyborczą i Komisarza wyborczego podpisanym i natychmiast skrutynowanie rozpoczętem będzie. Rezultat ukończonego obliczenia głosów prezydujący Komisyi wyborczej natychmiast ogłosić powinien.

W okręgach wyborczych utworzonych z dwóch miejsc wyborów przewodniczący Komisyi wyborczej dodać powinien, że o ogólnym rezultacie głosowania dowiedzieć się będzie można w głównem miejscu wyborów. Komisarz wyborczy odeszle akta natychmiast temu urzędnikowi politycznemu, któremu poruczono ułożenie ogólnego rezultatu wyboru w głównem miejscu wyborów. Ten ostatni zaś winien zbadać z nadesłanych aktów wyborczych ogólny wynik głosowań w obu miejscach wyborów i takowy pisemnie zestawić.

§. 47.

Jeżeliby przy głosowaniu na jednego lub drugiego wybrać się mającego posła nie wypadła taka większość głosów, wówczas przedsięwziętem będzie drugie skrutynium, a gdyby i przy tem potrzebna większość głosów do skutku nie przyszła, przystąpi się do ściślejszego wyboru.

W okręgach wyborczych, złożonych z dwóch miejsc wyborów, czynności te w obydwu miejscach wyborów zarządzi starosta powiatowy, w którego powiecie leży główne miejsce wyborów.

§. 49.

Gdy potrzebna ilość posłów należycie wybraną została, protokół czynności wyborczy będzie zamknięty, przez członków Komisyi wyborczej i komisarza rządowego podpisany wspólnie, przy załączeniu spisów głosowania i list obliczania głosów, a względem wyboru posłów gmin wiejskich także przy równoczesnem załączeniu aktów wyboru wyborców zapieczętowany, napisem treść wyrażającym opatrzony i komisarzowi rządowewu dla przesłania go Namiestnikowi oddany.

W okręgach wyborczych, złożonych z dwóch miejsc wyborów należy po sprawdzeniu w głównem miejscu wyborów ostatecznego ogólnego wyniku, spisany z tej czynności akt ostateczny wraz ze wszystkimi z Komisyi wyborczych nadesłanymi aktami odesłać Namiestnikowi kraju. Odnosi się to w razie ściślejszego wyboru także do aktów zarządzenie to uzasadniających.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w wykonanie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Zaraz po ogłoszeniu niniejszej ustawy przeprowadzone będą wybory pięciu posłów z miast: Podgórze i Wieliczka, Bochnia i Wadowice, Gorlice i Jasło, Sanok i Krosno, Brzeżany i Złoczów. Mandaty posłów wybranych przy tych wyborach trwać będą tylko do końca VII. peryodu wyborczego Sejmu galicyjskiego.

Art. IV.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie *en bloc* całego projektu powyższej ustawy.

Izba uchwala wniosek przyjęcia projektu powyższej ustawy *en bloc,* poczem w oddzielnem głosowaniu uchwala cały projekt powyższej ustawy *en bloc.*

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania projektu powyższej ustawy bez czytania, uchwala Izba cały projekt powyż-

szej ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Marszałek konstatuje, iż ustawa przyjętą została w trzeciem czytaniu bez czytania 117 głosami.

Następuje:

Sprawozdanie komisyi prawniczej o wniosku posła Karatnickiego w sprawie uzupełnienia statutu krajowego postanowieniem, że wybrani na posłów urzędnicy i funkcyonaryusze publiczni nie potrzebują urlopu do wykonywania mandatu poselskiego.

Marszałek zwraca uwagę, że do uchwalenia projektowanej zmiany statutu potrzebną jest również kwalifikowana większość.

Sprawozdawca p. Karatnicki, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisyi:

Wysoki Sejm raczy załączoną pod ·/. ustawę uchwalić:

Ustawa

z dnia .... dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, uzupełniająca §. 6. statutu krajowego z dnia 26. lutego 1861.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

§. 6. statutu krajowego z dnia 26. lutego 1861 zostaje uzupełniony następującym ustępem:

„Urzędnicy i funkcyonaryusze publiczni, wybrani na posłów do Sejmu krajowego, nie potrzebują urlopu do wykonywania swego mandatu“.

Art. II.

Niniejsza ustawa obowiązuje z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca czyta:

Art. I.

§. 6. statutu krajowego z dnia 26. lutego 1861 zostaje uzupełniony następującym ustępem:

„Urzędnicy i funkcyonaryusze publiczni, wybrani na posłów do Sejmu krajowego, nie potrzebują urlopu do wykonywania swego mandatu“.

Izba bez rozprawy uchwala Art. I. zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

Art. II.

Niniejsza ustawa obowiązuje z dniem jej ogłoszenia.

Izba bez rozprawy uchwala Art. II. zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

Art. III.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Izba bez rozprawy uchwala Art. III. zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

Ustawa

z dnia . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, uzupełniająca §. 6. statutu krajowego z dnia 26. lutego 1861.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Izba bez rozprawy uchwala tytuł i wstęp ustawy zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca wnosi przystąpienie do trzeciego czytania projektu powyższej ustawy bez czytania

Izba uchwala przystąpienie do trzeciego czytania projektu powyższej ustawy bez czytania, a następnie w oddzielnem głosowaniu uchwala Izba projekt powyższej ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Marszałek konstatuje, iż ustawa uchwaloną została 107 głosami przeciw 9 — a przeto w obecności $^3/_4$ części członków Sejmu i wymaganą większością $^2/_3$ obecnych.

Następuje:

Sprawozdanie komisyi gminnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie prośby gminy król. stoł. m. Krakowa o wyjednanie ustawy co do przymusowego połączenia domów w Krakowie z wodociągiem miejskim.

Sprawozdawca p. Hupka, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisyi, sprostowawszy poprzednio omyłkę druku, a mianowicie w trzecim wierszu z dołu w §. 7. projektu ustawy zamiast cyfry „7“ ma być „6“.

Ustawa

z dnia . . . . obowiązująca w gminie król. stoł. miasta Krakowa o obowiązku właścicieli połączenia swoich domów z miejskim wodociągiem, tudzież o zezwoleniu powyższej gminie na pobór podatku gminnego od czynszów najmu i opłat gminnych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

§. 1.

Każdy właściciel położonego w obrębie gminy król. stoł. miasta Krakowa domu, niemającego studni, lub mającego studnię o wodzie niezdrowej, obowiązany jest po otwarciu miejskiego wodociągu w dotyczącej ulicy lub placu połączyć dom swój z rzeczonym wodociągiem.

Właściciele domów, które powstaną dopiero po otwarciu powyższego wodociągu, muszą bezwarunkowo połączyć domy swe z miejskim wodociągiem, będą natomiast wolni od obowiązku urządzenia studni wymaganej podług §. 26. ustawy budowniczej dla miasta Krakowa z dnia 18. lipca 1883 dz. u. kr. Nr. 63.

Połączenie domów z wodociągiem nastąpić ma podług przepisów regulaminu technicznego (§. 12.) i wykonane być może tylko przez osoby posiadające do tego uzdolnienie w myśl przepisów ustawy przemysłowej.

§. 2.

Właściciel domu ponosi koszta połączenia od granicy swej posiadłości i koszta wewnętrznego urządzenia. Koszta doprowadzenia wody do wspomnianej wyżej granicy ponosi gmina miasta Krakowa.

§. 3.

Połączenie domów z miejskim wodociągiem ma nastąpić najpóźniej w przeciągu trzech lat po otwarciu wodociągu w odnośnej ulicy lub odnośnym placu.

Jeśli właściciel nie wykona tego połączenia w powyższym terminie, może gmina

m. Krakowa wykonać je na jego koszt i niebezpieczeństwo.

Domy, które powstaną dopiero po otwarciu wodociągu, mają być z nim połączone przed wydaniem konsensu na ich zamieszkanie lub użytkowanie.

§. 4.

Od obowiązku określonego w §. 1 ustęp pierwszy może uwolnić Magistrat m. Krakowa tych właścicieli domów, którzy nie wcześniej jak w sześć miesięcy, a najpóźniej w dwa lata po zaprowadzeniu wodociągu wykażą się poświadczeniem c. k. Zakładu dla badania środków spożywczych, urządzonego w Krakowie na podstawie ustawy z 16. stycznia 1896 dz p. p. Nr. 89 z r. 1897, że woda w ich studniach jest zdrową.

Uwolnienie to może jednak Magistrat odwołać, jeśli przy następnem badaniu wody okaże się, że stała się niezdrową.

Koszta ponownego badania wody ponosi gmina, jeśli woda uznaną zostanie za zdrową, zaś właściciel domu, jeśli woda uznaną zostanie za niezdrową.

§. 5.

W wypadkach na uwzględnienie zasługujących, a w szczególności, gdy koszta połączenia w stosunku do wartości domu będą za wysokie, może Rada miejska uwolnić od obowiązku w §. 1. określonego, jeśli dostateczne zaopatrzenie domu w zdrową wodę jest zapewnione, czy to z powodu bliskości studni publicznej, czy też w inny sposób.

Na żądanie właścicieli i po zbadaniu stosunków miejscowych może Rada miejska również zezwolić na urządzenie kosztem właścicieli i dla zakładów przemysłowych lub kolonii robotniczych, położonych w obrębie gminy miasta Krakowa, stosownej liczby studzien wodociągowych, zamiast połączenia poszczególnych domów z wodociągiem miejskim.

§. 6.

Na pokrycie kosztów połączonych z zaprowadzeniem wodociągu miejskiego, jego utrzymaniem i administracyą, przysługuje gminie miasta Krakowa prawo pobierania przez lat pięćdziesiąt, licząc od dnia oddania wodociągu na użytek publiczny, podatku gminnego aż do wysokości pięciu procentów (5%) zeznanego i przez władze sprawdzonego czynszu najmu lub wartości czynszowej budynków położonych w obrębie gminy.

§. 7.

Za używanie wody przewyższające zwyczajno użycie, to jest do picia, gotowania, prania, czyszczenia, kąpieli itp., jak np. na cele przemysłowe, a mianowicie dla łazienek, zajazdów, hoteli, kawiarni, ogrodów, wodotrysków itp., tudzież w tych budynkach, do których §. 6. się nie stosuje, jak n. p. w budynkach rządowych, krajowych, dworcach kolei żelaznych itp., może gmina m. Krakowa pobierać opłaty według wydać się mającej taryfy.

§. 8.

W granicach zakreślonych w §. 6. i po uwzględnieniu dochodu z opłat (§. 7.) ma Rada miejska corocznie ustanowić wysokość gminnego podatku od czynszów najmu.

§. 9.

Podatek gminny (§. 6.) i opłaty za używanie wody (§. 7.) ponosić mają lokatorowie, względnie używający wody.

Za podatek gminny odpowiadają gminie bezpośrednio właściciele realności, z prawem regresu do swych lokatorów. Opłaty zaś za używanie wody (§. 7.) ściągane będą wprost od pobierających wodę.

Sposób uiszczania tych należytości określi regulamin (§. 12.).

§ 10.

Podatek gminny i opłaty (§. 9.) ściągane będą w obrębie gminy miasta Krakowa, podług przepisów istniejących dla ściągania podatków rządowych.

§. 11.

Odpisanie rządowego podatku domowoczynszowego dlatego, że mieszkanie stało próżne, pociąga za sobą uwolnienie od podatku gminnego (§. 6.).

§. 12.

Regulamin techniczny (§. 1.), taryfę opłat (§. 7.), sposób uiszczania podatku gminnego i opłat (§. 9.) i w ogóle rozporządzenia wykonawcze do niniejszej ustawy uchwali Rada miasta.

Uchwała ta wymaga jednak do swej ważności zatwierdzenia Wydziału krajowego w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem.

W taki sam sposób może nastąpić zmiana regulaminu, taryfy lub w ogóle rozporządzenia wykonawczego.

§. 13.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

§. 14.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej przemawia p. Okuniewski i wnosi §. dodatkowy jako §. 13. w następującej stylizacyi Wydziału krajowego:

§. 15.

W sprawach objętych niniejszą ustawą przysługuje stronom bezpośrednio interesowanym prawo wnoszenia rekursu w zwykłym toku instancyi i w przeciągu 14 dniowego terminu (od dnia uwiadomienia ich lub doręczenia im decyzyi odnośnej Magistratu, względnie Rady miejskiej), a to na ręce Magistratu miasta.

Przemawia p. Rotter.

Po zamknięciu rozprawy ogólnej przemawia p. sprawozdawca, zgadzając się na poprawkę p. Okuniewskiego częściowo, a mianowicie z opuszczeniem w §. 13. proponowanym przez p. Okuniewskiego słów „od dnia uwiadomienia...“ aż do słów „miejskiej“.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca czyta:

§. 1.

Każdy właściciel położnego w obrębie gminy król. stoł. miasta Krakowa domu, niemającego studni, lub mającego studnię o wodzie niezdrowej, obowiązany jest po otwarciu miejskiego wodociągu w dotyczącej ulicy lub placu połączyć dom swój z rzeczonym wodociągiem.

Właściciele domów, które powstaną dopiero po otwarciu powyższego wodociągu, muszą bezwarunkowo połączyć domy swe z miejskim wodociągiem będą natomiast wolni od obowiązku urządzenia studni wymaganej podług §. 26. ustawy budowniczej dla miasta Krakowa z dnia 18. lipca 1883 dz. u. kr. Nr. 63.

Połączenie domów z wodociągiem nastąpić ma podług przepisów regulaminu technicznego (§. 12.) i wykonane być może tylko przez osoby posiadające do tego uzdolnienie w myśl przepisów ustawy przemysłowej.

Izba uchwala bez rozprawy §. 1. zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 2.

Właściciel domu ponosi koszta połączenia od granicy swej posiadłości i koszta wewnętrznego urządzenia. Koszta doprowadzenia wody do wspomnianej wyżej granicy ponosi gmina miasta Krakowa.

Izba bez rozprawy uchwala §. 2. zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 3.

Połączenie domów z miejskim wodociągiem ma nastąpić najpóźniej w przeciągu trzech lat po otwarciu wodociągu w odnośnej ulicy lub odnośnym placu.

Jeśli właściciel nie wykona tego połączenia w powyższym terminie, może gmina m. Krakowa wykonać je na jego koszt i niebezpieczeństwo.

Domy, które powstaną dopiero po otwarciu wodociągu, mają być z nim połączone przed wydaniem konsensu na ich zamieszkanie lub użytkowanie.

Izba bez rozprawy uchwala §. 3. zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 4.

Od obowiązku określonego w §. 1. ustęp pierwszy może uwolnić Maaistrat m. Krakowa tych właścicieli domów, którzy nie wcześniej jak w sześć miesięcy, a najpóźniej w dwa lata po zaprowadzeniu wodociągu wykażą się poświadczeniem c. k. Zakładu dla badania środków spożywczych, urządzonego w Krakowie na podstawie ustawy z 16. stycznia 1896 dz. p. p. Nr. 89 z r. 1897, że woda w ich studniach jest zdrową.

Uwolnienie to może jednak Magistrat odwołać, jeśli przy następnem badaniu wody okaże się, że stała się niezdrową.

Koszta ponownego badania wody ponosi gmina, jeśli woda uznaną zostanie za zdrową, zaś właściciel domu, jeśli woda uznaną zostanie za niezdrową.

Izba bez rozprawy uchwala §. 4. zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 5.

W wypadkach na uwzględnienie zasługujących, a w szczególności, gdy koszta połączenia w stosunku do wartości domu będą za wysokie, może Rada miejska uwolnić od obowiązku w §. 1. określonego, jeśli dostateczne zaopatrzenie domu w zdrową wodę jest zapewnione, czy to z powodu bliskości studni publicznej, czy też w inny sposób.

Na żądanie właścicieli i po zbadaniu stosunków miejscowych może Rada miejska również zezwolić na urządzenie kosztem właścicieli i dla zakładów przemysłowych lub kolonii robotniczych, położonych w obrębie gminy miasta Krakowa, stosownej liczby studzien wodociągowych, zamiast połączenia poszczególnych domów z wodociągiem miejskim.

Izba bez rozprawy uchwala §. 5. zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 6.

Na pokrycie kosztów połączonych z zaprowadzeniem wodociągu miejskiego, jego utrzymaniem i administracyą, przysługuje gminie miasta Krakowa prawo pobierania przez lat pięćdziesiąt, licząc od dnia oddania wodociągu na użytek publiczny, podatku gminnego aż do wysokości pięciu procentów (5%) zeznanego i przez władze sprawdzonego czynszu najmu lub wartości czynszowej budynków położonych w obrębie gminy.

Izba bez rozprawy uchwala §. 6. zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 7.

Za używanie wody przewyższające zwyczajne użycie, to jest do picia, gotowania, prania, czyszczenia, kąpieli i t. p., jak n. p. na cele przemysłowe, a mianowicie dla łazienek, zajazdów, hoteli, kawiarni, ogrodów, wodotrysków itp., tudzież w tych budynkach, do których §. 6. się nie stosuje, jak n. p. w budynkach rządowych, krajowych, dworcach kolei żelaznych itp., może gmina m. Krakowa pobierać opłaty według wydać się mającej taryfy.

Izba bez rozprawy uchwala §. 7. zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 8.

W granicach zakreślonych w §. 6. i po uwzględnieniu dochodu z opłat (§. 7.) ma Rada miejska corocznie ustanowić wysokość gminnego podatku od czynszów najmu.

Izba bez rozprawy uchwala §. 8. zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 9.

Podatek gminny (§. 6.) i opłaty za używanie wody (§. 7.) ponosić mają lokatorowie, względnie używający wody.

Za podatek gminny odpowiadają gminie bezpośrednio właściciele realności, z prawem regresu do swych lokatorów. Opłaty zaś za używnnie wody (§. 7.) ściągane będą wprost od pobierających wodę.

Sposób uiszczania tych należytości określi regulamin (§. 12.).

Izba bez rozprawy uchwala §. 9. zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 10.

Podatek gminny i opłaty (§. 9.) ściągane będą w obrębie gminy miasta Krakowa podług przepisów istniejących dla ściągania podatków rządowych.

Izba bez rozprawy uchwala §. 10. zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 11.

Odpisanie rządowego podatku domowoczynszowego dlatego, że mieszkanie stało próżne, pociąga za sobą uwolnienie od podatku gminnego (§. 6.).

Izba bez rozprawy uchwala §. 11. zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 12.

Regulamin techniczny (§. 1.), taryfę opłat (§. 7.), sposób uiszczania podatku gminnego i opłat (§. 9.) i w ogóle rozporządzenia wykonawcze do niniejszej ustawy uchwali Rada miasta.

Uchwała ta wymaga jednak do swej ważności zatwierdzenia Wydziału krajowego w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem.

W taki sam sposób może nastąpić zmiana regulaminu, taryfy lub w ogóle rozporządzenia wykonawczego.

Izba bez rozprawy uchwala §. 12. zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca oznajmia, iż obecnie §. 13. ma brzmieć:

§. 13.

W sprawach objętych niniejszą ustawą przysługuje stronom bezpośrednio intere-

wanym prawo wnoszenia rekursu w zwykłym toku instancyi i w przeciągu 14-dniowego terminu, a to na ręce Magistratu miasta.

Przemawia p. Okuniewski i wnosi jako poprawkę, by §. 13. przyjąć w całości wedle brzmienia proponowanego przez Wydział krajowy, a mianowicie:

§. 13.

W sprawach objętych niniejszą ustawą przysługuje stronom bezpośrednio interesowanym prawo wnoszenia rekursu w zwykłym toku instancyi i w przeciągu 14-dniowego terminu od dnia uwiadomienia ich lub doręczenia im decyzyi odnośnej Magistratu, względnie Rady miejskiej, a to na ręce Magistratu miasta.

Izba popiera poprawkę p. Okuniewskiego.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca, zgadzając się na poprawkę p. Okuniewskiego, t. j. na stylizacyę §. 13. wedle wniosku Wydziału krajowego, z opuszczeniem słów „od dnia...“ aż do słów „miejskiej“, jaki odczytał.

Przemawia p. Okuniewski, zgadzając się na §. 13. wedle stylizacyi przyjętej przez p. sprawozdawcę.

Izba uchwala §. 13. w stylizacyi przyjętej przez p. sprawozdawcę.

Sprawozdawce czyta:

§. 14.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Izba bez rozprawy uchwala powyższy §. 14. zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 15.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Izba bez rozprawy uchwala §. 15. zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

U s t a w a

z dnia . . . . obowiązująca w gminie król. stoł. miasta Krakowa o obowiązku właścicieli połączenia swoich domów z miejskim wodociągiem, tudzież o zezwoleniu powyższej gminie na pobór podatku gminnego od czynszów najmu i opłat gminnych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Izba bez rozprawy uchwala tytuł i wstęp ustawy zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca wnosi przystąpienie do trzeciego czytania projektu powyższej ustawy bez czytania.

Izba uchwala wniosek przystąpienia do trzeciego czytania projektu powyższej ustawy bez czytania, a następnie w oddzielnem głosowaniu uchwala projekt powyższej ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie komisyi gminnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie petycyj gminy m. Jarosławia o zezwolenie na pobór opłat policyjnych od przedstawień teatralnych, koncertów, balów itp. na rzecz funduszu miejscowych ubogich.

Sprawozdawca p. Fruchtman uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisyi:

“Wysoki Sejm raczy uchwalić załączoną ·/. ustawę“:

U s t a w a

z dnia . . . . . obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem

Księstwem Krakowskiem w przedmiocie zezwolenia gminie miasta Jarosławia na pobór opłat policyjnych na rzecz funduszu miejscowych ubogich.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam co następuje:

Art. I.

Gmina miasta Jarosławia pobierać będzie na rzecz funduszu miejscowych ubogich następujące opłaty policyjne:

1. Od każdego za opłatą wstępu urządzonego balu, pikniku lub od każdej za opłatą wstępu urządzonej zabawy z tańcami, czy to w publicznym czyli też w prywatnym lokalu, opłatę stosownie do uznania Magistratu wymierzoną według trzech klas: po sześć zł. (dwanaście koron), cztery zł. (ośm koron), lub dwa zł. (cztery korony).

Bale, pikniki lub zabawy z tańcami, których cały czysty dochód przeznaczony jest na cel dobroczynny, wolne są od opłaty.

2. Od przedstawień teatralnych, koncertów, produkcyi sztuk konnych, ogni sztucznych, produkcyi prestydygitatorskich, magicznych i t. p., za każde przedstawienie opłatę, stosownie do ocenienia Magistratu według trzech klas: po sześć zł. (dwanaście koron), cztery zł. (ośm koron) lub dwa zł. (cztery korony).

Przedstawienia, z których cały czysty dochód przeznaczony jest na cele dobroczynne, wolne są od opłaty.

3. Od menażeryi, panoramy, kosmoramy, dioramy, ciemni optycznych (camera obscura), figur woskowych lub innych gabinetów w stosunku do ich jakości i stosownie do uznania Magistratu według trzech klas: po sześć zł. (dwanaście koron), cztery zł. (ośm koron) lub dwa zł. (cztery korony) za każdy tydzień, zaś po ośmnaście zł. (trzydzieści sześć koron), dwanaście zł. (dwadzieścia cztery koron) lub sześć zł. (dwanaście koron) za każdy miesiąc.

4. Od panoram przenośnych (skrzynkowych) tudzież od artystów i innych muzykantów i katarynkarzy zarobkujących po ulicach, placach i domach, tudzież w publicznych lokalach, opłatę po dwadzieścia pięć centów (pięćdziesiąt halerzy, groszy) za każdy tydzień.

5. Od produkcyj muzycznych w lokalach publicznych t. j. w restauracyach, piwiarniach, kawiarniach i szynkowniach opłatę po trzydzieści centów (sześćdziesiąt halerzy, groszy) za każdy wieczór.

Od produkcyj muzycznych zaś ze śpiewkami (tingle-tangle, café concert, café chantant) lub z przedstawieniami teatralnemi połączonych, opłatę za każdy wieczór po jednym zł. (dwie korony).

Art. II.

Każde uszczuplenie dochodu funduszu miejscowych ubogich z powyższych opłat, karane będzie grzywną, przypadającą powyższemu funduszowi w wysokości dwu do pięciokrotnej opłaty uszczuplonej a w razie niemożności ściągnięcia tej grzywny aresztem w stosunku jednego dnia za każdych 5 zł. (dziesięć koron) grzywny.

Art. III.

Postępowanie karne w razie wykroczenia przeciw postanowieniom tej ustawy i orzekanie kar przysłuża burmistrzowi miasta względnie jego zastępcy.

Art. IV.

Pod względem odwołania się od zarządzeń co do poboru powyższych opłat tudzież od orzeczeń karnych, obowiązują postanowienia ustawy z dnia 13. marca 1889. Dz. u. kr. Nr. 24.

Art. V.

Wykonanie tej ustawy poruczam mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie projektu powyższej ustawy *en bloc*.

Izba uchwala przyjęcie projektu powyższej ustawy *en bloc*, a następnie w oddzielnem głosowaniu uchwala cały projekt powyższej ustawy *en bloc*.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania projektu powyższej ustawy bez czytania, uchwala cały projekt powyższej ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie komisyi gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie popierania Kółek rolniczych i powiększenia funduszu pożyczkowego dla Kółek rolniczych.

Sprawozdawca p. Romanowicz, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego odczytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisyi.

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o popieraniu Kółek rolniczych.

2. Fundusz pożyczkowy dla przemysłowo-handlowej działalności Kółek rolniczych, będzie podwyższony z kwoty 25.000 zł. do kwoty 40.000 zł. — przez wpłacenie do tegoż funduszu trzech rocznych rat po 5.000 zł. każda, od r. 1899 począwszy.

3. W rubrykę XV. budżetu krajowego na rok 1899 wstawia się na ten cel jako pierwszą roczną ratę kwotę 5 000 zł. w. a.

4. Petycyę Zarządu głównego Towarzystwa Kółek rolniczych L. 599/s. — 403/pet. o udzielenie subwencyi na zakładanie wzorowych gospodarstw włościańskich w kraju odstępuje Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i ewentualnego przedstawienia wniosków.

5. Petycyę L. 1743/s. — 1411/pet. Kółka rolniczego z Wołczy dolnej o pożyczkę w kwocie 150 zł. w. a. przekazuje się Wydziałowi krajowemu do załatwienia.

W rozprawie ogólnej przemawia p. Merunowicz i wnosi następujący wniosek, jako poprawkę do punktu 2 wniosku komisyi.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

(zamiast wniosku 2-go komisyi)

„Fundusz pożyczkowy dla przemysłowo-handlowej działalności Kółek rolniczych będzie podwyższony z kwoty 25.000 złr. do kwoty 34.000 złr. przez wpłacenie do tegoż funduszu trzech rocznych rat po 3.000 złr każda od roku 1899.

Druga dotacya w kwocie 2.000 złr. rocznie będzie wstawioną w budżet krajowy do rozporządzalności Wydziału krajowego na ogólne cele rozwoju rolniczej i handlowej działalności Kółek rolniczych pod kierunkiem i kontrolą zarządu głównego Towarzystwa Kółek rolniczych."

Przemawia p. Bernadzikowski i wnosi następującą rezolucyę osobną do wniosku komisyi:

„Wzywa się c. k. Rząd, aby na praktyczne kursa handlowe i na lustratorów handlowych przyznał Towarzystwu Kółek rolniczych kwotę 3.200 złr."

Przemawia p. Stanisław Niezabitowski

Przemawia p. Skałkowski

Przemawia p. Cielecki.

Izba popiera wniosek pp. Merunowicza i Bernadzikowskiego.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca punkt 1 wniosku komisyi odczytuje.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o popieraniu Kółek rolniczych.

Przemawia p. Ostapczuk i wnosi do p. 1. następującą poprawkę:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby przy udzielaniu subwencyj i pożyczek Kółkom rolniczym uwzględniał w równej mierze i czytelnie ludowe we wschodniej części kraju.

Izba popiera poprawkę p. Ostapczuka.

Przemawia p. Nowakowski.

Przemawia p. Wachnianin i wnosi następującą poprawkę dodatkową do poprawki p. Ostapczuka:

Do I. punktu dodatek do poprawki p. Ostapczuka „czytelniom, które mają na celu gospodarski rozwój włościan."

Przemawia p. Merunowicz.

Przemawia p. Sawczak.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprzawozdawca.

Izba uchwala punkt 1 wniosku komisyi a w oddzielnem głosowaniu uchwala poprawkę p. Ostapczuka który przyjął dodatek p. Wachnianina postawiony dodatkowo do jego poprawki.

Sprawozdawca czyta:

2. Fundusz pożyczkowy dla przemysłowo-handlowej działalności Kółek rolniczych, będzie podwyższony z kwoty 25.000 zł. do kwoty 40.000 zł. — przez wpłacenie do tegoż funduszu trzech rocznych rat po 5.000 zł. każda, od r. 1899 począwszy.

Po zamknięciu rozprawy p. sprawozdawca rzeka się głosu.

Marszałek udziela wyjaśnienia co do sposobu głosowania.

Izba odrzuca punkt 2 wniosku komisyi a następnie w oddzielnem głosowaniu uchwala pierwszą część wniosku p. Merunowicza od słów „Fundusz" do „1899."

Przemawia p. Niezabitowski Stanisław i wnosi aby do drugiej części wniosku p. Merunowicza dodać „na przeciąg lat trzech."

Przemawia p. Merunowicz zgadzając się na poprawkę p. Niezabitowskiego.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba uchwala drugą część wniosku p. Merunowicza wraz z poprawką p. Stanisława Niezabitowskiego.

Sprawozdawca odczytuje 3-ci punkt wniosku komisyi oznaczając że wobec zapadłej uchwały brzmi jak następuje:

3. W rubrykę XV. budżetu krajowego na rok 1899 wstawia się na oba cele jako pierwszą roczą ratę kwotę 5.000 zł. w. a.

Izba bez rozprawy uchwala punkt 3. wniosku komisyi, w stylizacyi odczytanej przez p. sprawozdawcę a następnie bez rozprawy uchwala w odzielnem głosowaniu punkt 4 i 5 wniosku komisyi, głosując nad każdym punktem 4 i 5 oddzielnie.

Izba uchwala bez rozprawy rezolucyę p. Bernadzikowskiego.

Następuje:

Sprawozdanie komisyi gospodarstwa krajowego:

1. o sprawozdaniu Wydziału krajowego w sprawie założenia załadu sadowniczego w Zaleszczykach;

2. o wniosku posła Wójcika w sprawie założenia zakładu sadowniczego dla zachodniej części kraju pod Krakowem;

3. o petycyi Towarzystwa rolniczego w Krakowie o subwencyę celem założenia pod Krakowem zakładu sadowniczego.

Sprawozdawca p. Romanowicz, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego

odczytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisyi:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o założeniu zakładu sadowniczego w Zaleszczykach.

2. Sejm upoważnia Wydział krajowy do założenia zakładu sadowniczego w Zalesszczykach kosztem nieprzekraczalnym 47.805 zł.

3. Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu na rok 1899 — kredyt w wysokości 32.805 zł. i upoważnia Wddział krajowy do wstawienia w budżet na r. 1900 kwoty 10.000 zł. jako uzupełnienie reszty kosztów założenia zakładu sadowniczego w Zaleszczykach.

4. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby przeprowadził rokowania z c. k. Towarzystwem rolniczem w Krakowie o załośenie zakładu sadowniczego w okolicy Krakowa tak, ażeby zakład ten już z końcem 1900 roku mógł wejść w życie.

5. Sejm wstawia na ten cel w budżet na r. 1899 kwotę 10.000 zł. i upoważnia Wydział krajowy do wydania jej na koszta założenia, a w pierwszym rzędzie na zakupno gruntu dla zakładu.

6. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby u c. k. Rządu poczynił usilne starania celem uzyskania subwencyi ze Skarbu państwa na koszta założenia i utrzymania Zakładu sadowniczego w Zaleszczykach i w okolicy Krakowa w wysokości 50% ogólnych kosztów.

W rozprawie ogólnej przemawia p. Stanisław Niezabitowski i stawiat następujący wniosek:

„Sejm poleca Wydziałowi krajowemu aby potrzebę założenia Zakłaou sadowniczego w zachodniej części Kraju zbadał, i zdał o tem sprawę na najbliższej sesyi sejmowej.“

Izba popiera wniosek p. Stanisława Niezabitowskiego.

Przemawia p. Czecz.

Przemawia p. Biliński i wnosi poprawkę aby w punkcie 3 wniosku komisyi zamiast kwoty „22·805 zł.“ wstawić o 32.805 zł. a punkt 4 i 5 opuścić.

Izba popiera powyższą poprawkę p. Bilińskiego.

Przemawia p. Potocki Andrzej.

Przemawia p. Biliński.

Przemawia p. Żardecki i wnosi następutącą rezolucyę:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu aby w odpowiedni sposób zachęcał Rady powiatowe do zakładania powiatowych ogrodów dla hodowli drzew owocowych.

Izba popiera rezolucyę p. Żardeckiego.

Przemawia p. Czecz.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca czyta:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o założeniu zakładu sadowniczego w Zaleszczykach.

Izba bez rozprawy uchwala punkt 1 wniosku komisyi.

Sprawozdawca czyta:

2) Sejm upoważnia Wydział krajowy do założenia zakładu sadowniczego w Zaleszczykach kosztem nieprzekraczalnym 47.805 zł.

Izba bez rozprawy uchwala punkt 2 wniosku komisyi.

Sprawozdawca czyta:

3) Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu na rok 1899 — kredyt w wysokości 22.805 zł. i upoważnia Wydział krajowy do wstawienia w budżet na rok 1900 kwoty 10.000 zł. — jako uzupełnienie reszty kosztów założenia zakładu sadowniczego w Zaleszczykach.

Marszałek udziela wyjaśnienia co do sposobu głosowania.

Przemawia p. Brykczyński.

Po zamknięciu rozprawy p. sprawozdawca zrzeka się głosu.

Izba uchwala punkt 3 zmieniając według poprawki p. Bilińskiego cyfrę 22.805 zł. na 32.805 zł. i z opuszczeniem słów od „i upoważnia“ do słowa „10.000 zł.“.

Sprawozdawca czyta:

4) Sejm poleca Wydziałowi krajowemu aby przeprowadził rokowania z c. k. Towarzystwem rolniczem w Krakowie o założenie zakładu sadowniczego w okolicy Krakowa tak, ażeby Zakład ten z końcem r. 1900 mógł wejść w życie.

Marszałek odczytaje poprawkę p. Stanisława Niezabitowskiego.

Przemawia p. Sprawozdawca, i wnosi aby wobec uchwały powziętej opuścić w p. 4 słowa od „tak“ aż do słowa „życie“.

Przemawia p. Kramarczyk.

Po zamknięciu rozprawy p. sprawozdawca zrzeka się głosu.

Izba odrzuca poprawkę p. Niezabitowskiego, a następnie w oddzielnem głosowaniu uchwala punkt 4 wniosku komisyi z opuszczeniem słów od słówa „tak“ aż do słowa „życie“.

Marszałek oznajmia, iż wobec uchwały Izby do punktu 3-go wniosku komisyi odpada punkt 5 wniosku komisyi.

Sprawozdawca oznajmia, iż wobec uchwały zapadłej do punktu 3 wniosku komisyi, brzmieć ma punkt 6 wniosku komisyi jak następuje:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby u c. k. Rządu poczynił usilne starania celem uzyskania subwencyi ze Skarbu państwa na koszta założenia i utrzymania Zakładu sadowniczego w Zaleszczykach w wysokości 50% ogólnych kosztów.

Izba uchwala bez rozprawy punkt 6 wniosku komisyi w stylizacyi odczytanej przez p. sprawozdawcę.

Izba uchwala następnie rezolucyę p. Żardeckiego bez rozprawy.

Następuje:

Sprawozdanie komisyi budżetowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego (LW. 81.663/98) o petycyi Sióstr Miłosierdzia w Sądowej Wiszni w sprawie subwencyi na budowę szpitala dla ubogich chorych w Sądowej Wiszni.

Sprawozdawca p. Jordan, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisyi:

Udziela się Zgromadzeniu Siόstr św. Wincentego a Paulo we Lwowie subwencyę w kwocie 5.000 zł. na budowę nowego szpitala w Sądowej Wiszni i upoważnia Wydział krajowy do wstawienia powyższej sumy do wydatków w preliminarzu budżetu krajowego na rok 1900.

Izba bez rozprawy uchwala powyższy wniosek komisyi.

Następuje:

Sprawozdanie komisyi bankowej w przedmiocie sprawozdania Wydziału krajowego o Banku krajowym za rok 1897.

Sprawozdawca p. Loewenstein, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisyi, sprostowany poprzednio omyłkę druku, a mianowicie w czwartym ustępie z dołu na str. 3 sprawozdania ustęp po słowie „że“ ma brzmieć: „dłużnicy 90% wszystkich długów hipotecznych Banku krajowego płacą swe raty jak najregularniej, i że tylko dłużnicy 10% długów dopuszczają się zwłoki“.

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o Banku krajowym.

2. Sejm udziela Dyrekcyi Banku krajowego absolutoryum z rachunków za czas od 1. stycznia do 31. grudnia 1897.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda Izba, przystępuje do rozprawy szczegółowej i uchwala bez rozprawy powyższy wniosek komisyi, głosując nad każdym tegoż punktem oddzielnie.

Następuje:

Sprawozdanie komisyi gminnej o petycyach w sprawie połączenia wsi i miasteczka Skole w jedną gminę w myśl §. 96 ustawy z dnia 3. lipca 1896 Nr. 51. Dz. ust. kraj.

Sprawozdawca p. Merunowicz, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisyi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby na najbliższej sesyi sejmowej przedłożył projekt ustawy o wcieleniu wsi Skolego do miasteczka Skolego w powiecie Stryjskim stosownie do postanowień §. 96 ustawy z dnia 3. lipca 1896 Dz. ust. kraj. Nr. 51. W ustawie tej ma być jednak zastrzeżonem, iż majątek swój i dobro, o ile nie pozostawały dotychczas we wspólnem posiadaniu, zachowują i nadal obie połączone miejscowości jako odrębną własność, i że istniejące w chwili wejścia w życie ustawy długi swoje umorzy każda z nich dochodami z własnego majątku.

Przemawia p. Okuniewski.

Przemawia p. Wachnianin i wnosi następującą poprawkę.

Po słowach: sesyi sejmowej: wstawić, „zdał sprawę Wysokiemu Sejmowi, czy należy lub nienależy połączyć gminy miasto Skole i wieś Skole w jedną administracyjną gminę“.

Przemawia p. Kadyj.

Przemawia p. Sawczak.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Przemawia p. Sawczak dla sprostowania faktycznego.

Marszałek odracza posiedzenie do godziny 8 wieczór.

Przerwa posiedzenia godzina 3 po południu.

Dalszy ciąg posiedzenia z dnia 23. marca 1899 roku.

Początek o godzinie 8 minut 40 wieczór.

Marszałek konstatuje dostateczną liczbę posłów i otwiera napowrót przerwane posiedzenie.

Następuje głosowanie nad wnioskiem komisyi gminnej o petycyach w sprawie połączenia wsi i miasteczka Skole w jedną gminę w myśl §. 96 ustawy z dnia 3. lipca 1896 Nr. 51. Dz. ust. kraj.

Izba odrzuca poprawkę p. Wachnianina i uchwala w oddzielnem głosowaniu wniosek komisyi. Marszałek konstatuje, że za poprawką p. Wachnianina głosowało 39 przeciw 42 posłów, a zatem poprawka upadła.

Następuje:

Sprawozdanie komisyi petycyjnej z petycyi Zarządu głównego Towarzystwa Kółek rolniczych we Lwowie w sprawie objęcia przez Bank krajowy ostatecznej likwidacyi Zakładu kredytowego włościańskiego i Zakładu kredytowego ziemskiego.

Przemawia p. Żardecki, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisyi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycyę Zarządu głównego Kółek rolniczych we Lwowie w sprawie likwidacyi Zakładu kredytowego włościańskiego i Zakładu kredytowego ziemskiego odstępuje

Sejm Wydziałowi krajowemu z poleceniem, iżby Wydział krajowy w porozumieniu z Bankiem krajowym obmyślił środki dążące do spiesznego ukończenia likwidacyi obu Zakładów i zdania sprawy Sejmowi na najbliższej sesyi.

W rozprawie ogólnej przemawia p. Andrzej Potocki.

Przemawia p. Bernadzikowski.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba uchwala powyższy wniosek komisyi.

Następuje:

Sprawozdanie komisyi przemysłowej z petycyi Zwierzchności gminnych z Brzozdowiec i Hranek o założenie w Brzozdowcach krajowej szkoły tkackiej.

Sprawozdawca p. Żardecki odczytuje sprawozdanie komisyi, zakończone następującym wnioskiem.

Poleca się Wydziałowi krajowemu ażeby przystąpił do założenia naukowego warstatu tkackiego w Brzozdowcach z zastrzeżeniem, iżby w pierw w właściwej formie prawnej zabezpieczyły czynniki miejscowe bezpłatne pomieszczenie szkoły i ponoszenie kosztów opału i oświetlenia budynku szkolnego.

Izba uchwala bez rozprawy powyższy wniosek komisyi.

Następuje:

Sprawozdanie komisyi przemysłowej z petycyi Rady szkolnej miejscowej; Rady gminnej i mieszkańców Złotego Potoka o założenie krajowej szkoły tkackiej w Złotym Potoku.

Sprawozdawca p. Żardecki odczytuje sprawozdanie komisyi, zakończone następującym wnioskiem:

Petycyę Rady szkolnej miejscowej Rady gminnej i mieszkańców Złotego Potoku o założenie szkoły tkackiej w Złotym Potoku odstępuje Sejm Wydziałowi krajowemu względnie komisyi krajowej dla spraw przemysłowych do zbadania i ewentualnego możliwego uwzględnienia.

Izba uchwala bez rozprawy powyższy wniosek komisyi.

Następuje:

Sprawozdanie komisyi przemysłowej z petycyi Magistratu miasta Rzeszowa o założenie w Rzeszowie państwowej szkoły przemysłowej.

Sprawozdawca p. Żardecki odczytuje sprawozdanie komisyi, zakończone następującym wnioskiem:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby starał się wyjednać u c. k. Rządu założenie w Rzeszowie państwowej szkoły rękodzielniczej.

Izba bez rozprawy uchwala powyższy wniosek komisyi.

Następuje:

Sprawozdanie komisyi przemysłowej z petycyi Antoniego Waligóry, właściciela realności warsztatu narzędzi rolniczych w Starym Sączu o udzielenie subwencyi w wysokości 5000 złr. względnie o udzielenie pożyczki hipotecznie zabezpieczonej.

Sprawozdawca p. Żardecki odczytuje sprawozdanie komisyi, zakończone następującym wnioskiem.

Petycyę Antoniego Waligóry właściciela realności i warsztatu narzędzi rolniczych w Starym Sączu, odstępuje Sejm Wydziałowi krajowemu względnie komisyi krajowej dla spraw przemysłowych do zbadania i stosownie do wyników badań załatwienia.

Przemawia p. Szwed i wnosi odesłanie petycyi powyższej Wydziałowi krajowemu do możliwego uwzględnienia.

Izba popiera wniosek p. Szweda.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca zgadzając się na wniosek p. Szweda.

Izba uchwala wniosek p. Szweda, na który p. sprawozdawca się zgodził.

Następuje:

Sprawozdanie komisyi przemysłowej z petycyi Rady gminnej w Jaroszowicach o założenie szkoły koszykarskiej ewentualnie o wysłanie kosztem funduszu krajowego nauczyciela z Jaroszowic na kurs nauki koszykarstwa.

Sprawozdawca p. Żardecki odczytuje sprawozdanie komisyi, zakończone następującym wnioskiem:

Petycyę Rady gminnej z Jaroszowic powiat Wadowicki o założeniu szkoły koszykarskiej, odstępuje Sejm Wydziałowi krajowemu względnie krajowej komisyi przemysłowej do zbadania i załatwienia stosownie do wyniku badań.

Izba bez rozprawy uchwala powyższy wniosek komisyi.

Następuje:

Sprawozdanie komisyi przemysłowej z petycyi Chrześciańskiego Towarzystwa tkaczów w Andrychowie o udzielenie subwencyi i pożyczki bezprocentowej.

Sprawozdawca p. Żardecki odczytuje sprawozdanie komisyi, nakończone następującym wnioskiem:

Petycyę Chrześciańskiego Towarzystwa tkaczów w Andrychowie odstępuje Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i załatwienia.

Izba bez rozprawy uchwala powyższy wniosek komisyi.

Następuje:

Sprawozdanie komisyi przemysłowej z petycyi Zwierzchności gminnej w Dynowie o założenie tamże szkoły koszykarskiej.

Sprawozdawca p. Zardecki odczytuje sprawozdanie komisyi, zakończone następującym wnioskiem:

Petycyę Zwierzchności gminnej w Dynowie o założenie szkoły koszykarskiej, odstępuje Sejm Wydziałowi krajowemu względnie komisyi krajowej dla spraw przemysłowych do zbadania i ewentualnego możliwego uwzględnienia.

Izba bez rozprawy uchwala powyższy wniosek komisyi.

Następuje:

Sprawozdanie komisyi przemysłowej o petycyi Jana Barona fabrykanta maszyn rolniczych i odlewarni żelaza w Przemyślu o udzielenie pożyczki z funduszu przemysłowego w wysokości 10.000 na hipotecznem zabezpieczeniu.

Sprawozdawca p. Żardecki odczytuje sprawozdanie komisyi, zakończone następującym wnioskiem:

Petycyę Jana Barona fabrykanta maszym rolniczych i odlewarni żelaza w Przemyślu o udzielenie pożyczki z funduszu przemysłowego odstępuje Sejm Wydziałowi krajowemu względnie krajowej komisyi dla spraw przemysłowych do zbadania i możliwego uwzględnienia.

Izba bez rozprawy uchwala powyższy wniosek komisyi.

Następuje:

Sprawozdanie komisyi gospodarstwa krajowego z petycyi Wydziału powiatowego w Łańcucie o subwencyę na ubezpieczenie brzegów Wisłoka w gminie Woli małej.

Sprawozdawca p. Gorayski odczytuje sprawozdanie komisyi, zakończone następującym wnioskiem:

Petycyę l. s. 595 Wydziału powiatowego w Łańcucie o subwencyę na ubezpieczenie brzegów Wisłoka w Woli małej odstępuje się Wydziałowi krajowemu do

uwzględnienia po myśli uchwały Sejmowej z dnia 6. października 1882.

Izba bez rozprawy uchwala powyższy wniosek komisyi.

Następuje:

Sprawozdanie komisyi gospodarstwa krajowego z petycyi Wydziału powiatowego w Kałuszu o subwencyę na ubezpieczenie brzegów Siwki w Serednem.

Sprawozdawca p. Gorayski odczytuje sprawozdanie komisyi, zakończone następującym wnioskiem:

Petycyę l. s. 143. Wydziału powiatowego w Kałuszu o subwencyę na ubezpieczenie brzegów potoku Siwki wzdłuż drogi gminnej w Serednem odstępuje się Wydziałowi krajowemu do możliwego uwzględnienia.

Izba bez rozprawy uchwala powyższy wniosek komisyi.

Następuje:

Sprawozdanie komisyi gospodarstwa krajowego z petycyi gminy Sosnica powiatu jarosławskiego i gminy Dusowce powiatu przemyskiego o zmianę trasy przekopu rzeki Sanu.

Sprawozdawca p. Gorayski odczytuje sprawozdanie komisyi, zakończone następującym wnioskiem:

Petycyę L. s. 870. gminy Sosnica powiatu jarosławskiego i L. s. 1602 gm. Dusowce powiatu przemyskiego, o zmianę trasy projektowanego przekopu Sanu między Dusowcami a Baryczem, odstępuje Sejm c. k. Rządowi do zbadania i możliwego uwzględnienia.

Izba bez rozprawy uchwala powyższy wniosek komisyi.

Następuje:

Sprawozdanie komisyi gospodarstwa krajowego z petycyi Wydziału powiatowego w Tłumaczu o regulacyę rzeki Worony.

Sprawozdawca p. Gorayski odczytuje sprawozdanie komisyi zakończone następującym wnioskiem:

Petycyę l. s. 605 Wydziału powiatowego w Tłumaczu o regulacyę rzeki Worony przekazuje się Wydziałowi krajowemu z poleceniem zbadania na miejscu o ile potrzeba i ekonomiczna doniosłość tej regulacyi usprawiedliwiałaby wyjątkowe jej traktowanie po za programem regulacyi wód, następnie zaś przedłożenia Sejmowi stosownego wniosku na najbliższej sesyi.

Izba bez rozprawy uchwala powyższy wniosek komisyi.

Następuje:

Sprawozdanie komisyi petycyjnej w przedmiocie prośby p. Kazimierza Jawornika prowizorycznego inżyniera-adjunkta Wydziału krajowego o „veniam studiorum“.

Sprawozdawca p Michalski odczytuje sprawozdanie komisyi, zakończone następującym wnioskiem.

Panu Kazimierzowi Jawornikowi prowizorycznemu inżynierowi adjunktowi przy Wydziale krajowym, udziela się „veniam studiorum“.

Izba bez rozprawy uchwala powyższy wniosek komisyi.

Następuje:

Sprawozdanie komisyi petycyjnej w przedmiocie petycyi kółek rolniczych o zaprowadzenie sprzedaży drobnej tytoniu cygar i tabaki w sklepach należących do „kółek rolniczych“.

Sprawozdawca p. Michalski odczytuje sprawozdanie komisyi, zakończone następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm poleca Wydziałowi kraj. ażeby raczył uwiadomić interesowane zarządy „kółek rolniczych“ o odpowiedzi komisarza rządowego.

Przemawia p. Dąmbski.

Po zamknięciu rozprawy p. sprawozdawca zrzeka się głosu.

Izba uchwala powyższy wniosek komisyi.

Następuje:

Sprawozdanie komisyi petycyjnej w sprawie prośby pana Frańciszka Wernera emerytowanego oficyała szpitala św. Łazarza w Krakowie o zastosowanie do jego emerytury §. 11 statutu emerytalnego.

Sprawozdawca p Michalski odczytuje sprawozdanie komisyi, zakończone następującym wnioskiem:

Petycyę pana Franciszka Wernera emerytowanego oficyała szpitala św. Łazarza w Krakowie odsyła się do Wydziału krajowego do zbadania i załatwienia.

Izba bez rozprawy uchwala powyższy wniosek komisyi.

Następuje:

Sprawozdanie komisyi petycyjnej z petycyi Jana Kalisza wysłużonego żołnierza z Wolicy Ługowej o udzieleniu mu konsensu na trafikę w Głogowie.

Sprawozdawca p. Hamorak odczytuje sprawozdanie komisyi, zakończone następującym wnioskiem:

Petycyę Jana Kalisza o nadanie konsensu na trafikę w Głogowie odstępuje się c. k. Rządowi do załatwienia i możliwego uwzględnienia.

Izba bez rozprawy uchwala powyższy wniosek komisyi.

Następuje:

Sprawozdanie komisyi petycyjnej z petycyi miasteczka Peczeniżyna o uwolnienie gminy od obowiązku ponoszenia kosztów najmu ubikacyi dla miejscowego Urzędu podatkowego.

Sprawozdawca p. Hamorak odczytuje sprawozdanie komisyi, zakończone następującem wnioskiem:

Petycyę miasteczka Peczeniżyna odstępuje się c. k. Rządowi do możliwego uwzględnienia.

Izba bez rozprawy uchwala powyższy wniosek komisyi.

Następuje:

Sprawozdanie komisyi petycyjnej z petycyi ks. Aleksandra Paneka o poparcie u c. k Rządu spraw dotyczących rz. kat. parafii w Hałuszczyńcach.

Sprawozdawca p. Hamorak odczytuje sprawozdanie komisyi, zakończone następującym wnioskiem:

Petycyę ks. Aleksandra Paneka parocha obrz. łać. w Hałuszczyńcach odstępuje się c. k. Rządowi do możliwie rychłego załatwienia.

Izba bez rozprawy uchwala powyższy wniosek komisyi.

Następuje:

Sprawozdanie komisyi petycyjnej z petycyi Leizora Strasberg z Wielkich Ócz o zwrot kaucyi złożonej przy wniesieniu oferty na dzierzawę kraj. opłat konsumcyjnych w okręgach sądowych Niemirów i Krakowiec.

Sprawozdawca p. Hamorak odczytuje sprawozdanie komisyi, zakończone następującym wnioskiem:

Nad petycyę Leizora Stasberga przechodzi się do porządku dziennego.

Izba bez rozprawy uchwala powyższy wniosek komisyi.

Następuje:

Sprawozdanie komisyi petycyjnej z petyci gminy Szczyrzyc Abramowice pow. Limanowskiego w sprawie targowicy i prawa wykonywynia policyi targowej w tem miasteczku.

Sprawozdawca p. Hamorak odczytuje sprawozdanie komisyi, zakończone następującym wnioskiem:

Petycyę gminy Szczyszyc — Abramowice odstępuje się Wydziałowi kraj. do zbadania i do odpowiedniego załatwienia.

Izba bez rozprawy uchwala wniosek komisyi.

Następuje:

Sprawozdanie komisyi petycyjnej z petycyi gminy Sielce powiatu tarnobrzeskiego o umieszczenie umysłowo chorego Jana Kobylnickiego z Sieica w zakładzie obłąkanych w Kulparkowie na koszt funduszu krajowego.

Sprawozdawca p. Hamorak odczytuje sprawozdanie komisyi, zakończone następującym wnioskiem:

Pytycyę gminy Sielca o umieszczenie Jana Kobylnickiego w zakładzie krajowym dla obłąkanych w Kulparkowie odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania ewentualnego uwzględnienia.

Izba bez rozprawy uchwala powyższy wniosek komisyi.

Następuje:

Sprawozdanie komisyi petycyjnej z petycyi gr. k. komitetu cerkiewnego w Sanoku w sprawie długu w kwocie 360 zł. do kasy krajowej.

Sprawozdawca p. Hamorak odczytuje sprowozdanie komisyi, zakończone następującym wnioskiem:

Petycyę komitetu cerkiewnego w Sanoku odstępuje się Wydziałowi krajowemu do możliwego uwzględnienia.

Izba bez rozprawy uchwala powyższy wniosek komisyi.

Następuje:

Sprawozdanie komisyi petycyjnej z petycyi Józefa Platy z Moszczenicy niżnej o zniesienie wyroku c. k. Sądu w Nowym Sączu, skazującego jego za zbrodnię rabunku na karę dwumiesięcznego więzienia.

Sprawozdawca p. Hamorak odczytuje sprawozdanie knmisyi, zakończone następującym wnioskiem:

Nad petycyą Józefa Platy przechodzi się do porządku dziennego.

Izba bez rozprawy uchwala powyższy wniosek komisyi.

Następuje:

Sprawozdanie komisyi petycyjnej z petycyi gminy Chocimia powiatu kałuskiego o zwrot kosztów za poruczony zakres działania.

Sprawozdawca p. Hamorak odczytuje sprawozdanie komisyi, zakończone następującym wnioskiem:

Petycyę gminy Chocima o wynagrodzenie za poruczony zakres działania odstępuje się c. k. Rządwi odnośne do uchwały sejmowej z dnia 18. lutego 1898 do załatwienia.

Izba bez rozprawy uchwala powyższy wniosek komisyi.

Następuje:

Sprawozdanie komisyi petycyjnej z petycyi Michała Rusnaczyka gospodarza z Moszczenicy niżnej o zniesienie wyroku c. k. Sądu obwodowego zasądzającego go za zbrodnię rabunku na karę dwu miesięcznego więzienia.

Sprawozdawca p. Hamorak odczytuje sprawozdanie komisyi, zakończone następującym wnioskiem:

Nad petycyą Michała Rusnaczyka przechodzi Sejm do porządku dziennego.

Izba bez rozprawy uchwala powyższy wniosek komisyi.

Następuje:

Sprawozdanie komisyi petycyjnej o petycyi mieszkańców gminy Bratkowice powiatu Gródeckiego, w przedmiocie nadużyć egzekutora podatkowego Kowalskiego, pod-

czas ściągania zaległych podatków w tejże gminie.

Sprawozdawca p. Olpiński odczytuje sprawozdanie komisyi, zakończone następującym.

Sejm odstępuje petycyę l: 531/99 mieszkańców gminy Bratkowice c. k. Rządowi do właściwego urzędowania.

Izba bez rozprawy uchwala powyższy wniosek komisyi.

Następuje:

Sprawozdanie komisyi prawniczej w sprawie petycyi gminy miasteczka Mrzygłód o utworzenie Sądu powiatowego z siedzibą w Mrzygłodzie.

Sprawozdawca p. Jahl odczytuje sprasprawozdanie komisyi, zakończone następującym wnioskiem:

Nad petycyą gminy miasteczka Mrzygłodu o kreowanie Sądu powiatowego z siedzibą w Mrzygłodzie — przechodzi się na razie — aż do nadejścia chwili stosowniejszej — do porządku dziennego.

Izba bez rozprawy uchwala powyższy wniosek komisyi.

Następuje:

Sprawozdanie komisyi prawniczej w sprawie petycyi gminy miasteczka Wielkie Oczy o utworzenie Sądu powiatowego w Wielkich Oczach.

Sprawozdawca p. Jahl odczytuje sprawozdanie komisyi, zakończone następującym wnioskiem

Nad petycyą gminy Miasteczka Wielkie Oczy o kreowanie tamże Sądu powiatowego przechodzi się na razie, aż do nadejścia stosowniejszej chwili, do porządku dziennego.

Izba bez rozprawy uchwala powyższy wniosek komisyi.

Następuje:

Sprawozdanie komisyi prawniczej w sprawie petycyi miasteczka Toporowa o utworzenie Sądu powiatowego w Toporowie.

Sprawozdawca p. Jahl odczytuje sprawozdanie komisyi, zakończone następującym wnioskiem:

Nad petycyą gminy miasteczka Toporowa o utworzenie Sądu powiatowego w Toporowie przechodzi się na razie, aż do nadejścia stosowniejszej chwili do porządku dziennego.

Izba bez rozprawy uchwala powyższy wniosek komisyi.

Następuje:

Sprawozdanie komisyi szkolnej o petycyach rady szkolnej miejscowej w Liszni powiatu Drohobyckiego (L. 649).

Sprawozdawca p. Sozański odczytuje sprawozdanie komisyi, zakończone następującym wnioskiem:

Petycyę Rady szkolnej miejscowej w Liszni L. 649 odstępuje się Radzie szkolnej krajowej do załatwienia.

Izba bez rozprawy uchwala powyższy wniosek komisyi.

Następuje:

Sprawozdanie komisyi szkolnej o petycyi Wydziału powiatowego w Myślenicach w sprawie opłat na rzecz funduszów szkolnych miejscowych (l. 845).

Sprawozdawca p. Sozański odczytuje sprawozdanie komisyi, zakończone następującym wnioskiem:

Wzywa się c. k. Rząd do wydania we właściwej drodze stosownych rozporządzeń by c. k. urzędy podatkowe wypłacały kwoty wpływające do funduszu szkolnego miejscowego (w myśl art. 6, 7 i 8 ust. k. z d. 24/4 94. N. 49.) do rąk przewodniczących rad szkolnych miejscowych.

Izba bez rozprawy uchwala powyższy wniosek komisyi.

Następuje:

Sprawozdanie komisyi administracyjnej o petycyi gminy Kobylnicy ruskiej w sprawie pokrycia kosztów sporu wynikłego skutkiem wykonywania robót asanacyjnych.

Sprawozdawca p. Sozański w zastępstwie p. Szeptyckiego odczytuje sprawozdanie komisyi, zakończone następującym wnioskiem:

Petycyę gminy Kobylnicy ruskiej odstępuje Sejm c. k. Rządowi do uwzględnienia.

Izba bez rozprawy uchwala powyższy wniosek komisyi.

Następuje:

Sprawozdanie komisyi przemysłowej z petycyi Dra Józefa Gruszkiewicza o udzielenie pomocy na odbycie praktyki farbiarskiej.

Sprawozdawca p. Niezabitowski Witołd odczytuje sprawozdanie komisyi, zakończone następującym wnioskiem:

Petycyę Dra Józefa Gruszkiewicza o udzielenie mu pomocy na odbycie praktyki farbiarskiej odstępuje się Wydziałowi krajowemu a względnie komisyi krajowej dla spraw przemysłowych do zbadania i możliwego uwzględnienia.

Izba uchwala bez rozprawy powyższy wniosek komisyi.

Następuje:

Sprawozdanie komisyi przemysłowej z petycyi Kazimierza Rojowskiego o poparcie przemysłu domowego haftów włościańskich w Humenowie.

Sprawozdawca p. Niezabitowski Witołd odczytuje sprawozdanie komisyi zakończone następującym wnioskiem:

Petycyę p. Kazimierza Rojowskiego o poparcie przemysłu domowego haftów włościańskich w Humenowie, odstępuje się Wydziałowi krajowemu a względnie komisyi krajowej dla spraw przemysłowych do zbadania i możliwego uwzględnienia.

Izba bez rozprawy uchwala powyższy wniosek komisyi.

Następuje:

Sprawozdanie komisyi przemysłowej z petycyi Olgi Głowackiej właścicielki fabryki wyrobów kartonowych we Lwowie o subwencyę w kwocie 500 zł. na rozszerzenie przedsiębiorstwa.

Sprawozdawca p. Niezabitowski Witołd odczytuje sprawozdanie komisyi, zakończone następującym wnioskiem:

Petycyę p. Olgi Głowackiej o subwencyę na rozszerzenie fabryki wyrobów kartonowych, odstępuje się Wydziałowi krajowemu a względnie komisyi krajowej dla spraw przemysłowych do zbadania i odpowiedniego załatwienia.

Izba bez rozprawy uchwala powyższy wniosek komisyi.

Następuje:

Sprawozdanie komisyi budżetowej o preliminarzu funduszu krajowego na r. 1899. Rozprawa ogólna.

Sprawozdawca generalny p. Biliński, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego odczytania sprawozdania odczytuje następujący wniosek komisyi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Na r. 1899 ustanawia się wydatki funduszu krajowego w sumie 9,677.306 zł. dochody własne funduszu tego w sumie 3,030.902 zł.

II. Na pokrycie niedoboru funduszu krajowego w r. 1899 pobierany będzie dodatek do podatków bezpośrednich państwowych, a mianowicie:

a) dodatek do państwowego podatku gruntowego, domowo-czynszowego, domowo-klasowego i do 5%-ego podatku od domów

wolnych, w wysokości 60 centów od każdego złotego w. a. całej przypisanej należytości tych podatków;

b) dodatek do państwowych bezpośrednich podatków osobistych, ustanowionych ustawą z dnia 25. października 1896, Dz. ust. p. Nr, 220 z wyjątkiem podatku osobisto dochodowego, w wysokości 66 centów od każdego złotego w. a. całej przypisanej należytości tych podatków;

c) opodatkowani w mieście Krakowie, tudzież w powiatach krakowskim i chrzanowskim opłacać będą dodatek do podatków w ust. 1. ad a) wymienionych, w wysokości 49 ct., zaś do podatków w tymże ustępie ad b) wymienionych 55 ct. od każdego złotego w. a. całej należytości tych podatków.

III) Kwoty przyzwolone na rok 1890 w rubrykach i pozycyach wydatków budżetu funduszu krajowego w znaczeniu ściślejszem nie mniej w funduszu krajowym w znaczeniu obszerniejszem, jakoteż wszystkich zakładów krajowych, będą wydawane tylko na cele oznaczone w poszczególnych rubrykach i pozycyach, a to osobno w dziale wydatków zwyczajnych, osobno w dziale wydatków nadzwyczajnych.

Przenoszenie zaoszczędzeń dozwolone jest tylko przy następujących pozycyach funduszu krajowego w ściślejszem znaczeniu:

a) w rubryce I. między pozycyami 5, 6 i 7 i między pozycyami 8 i 10;

b) w rubryce II. między literami a, b,) c,) d,) pozycyi 24;

c) w rubryce X. między pozycyami 166 i 167, tudzież między pozycyami 171, 172, 173;

d) w rubryce XV. między pozycyami 266, i 267 tudzież między pozycyami 282 i 283, dalej w należących do tej rubryki budżetach szkół rolniczych, szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie i szkoły ogrodniczej w Tarnowie, między wszystkiemi pozycyami każdej rubryki zwyczajnych wydatków tych szkół;

e) w rubryce XVI. między pozycyami 289 do 335 — między pozycyami 338 i 398 — między pozycyami 399 i 402 — między pozycyami 396 i 403 — wreszcie między pozycyami działów A, B, C, D i F wydatków na szkoły przemysłowe zawodowe, połączone z warstatami wzorowymi, wszakże tylko w granicach każdego działu z osobna i tylko w wydatkach zwyczajnych.

IV. Poleca się Wydziałowi krajowemu ażeby w preliminarzu na r. 1900 przeprowadził wszelkie możliwe oszczędności celem zapobieżenia znaczniejszemu podwyższeniu dodatków do podatków bezpośrednich, a nadto jak najrychlej przedsięwziął studya i przeprowadził rokowania z c. k. Rządem w tym celu, by już w preliminarzu na r. 1900 zapewnionem zostało krajowi nowe źródło dochodów, niezawisłe od dochodów do podatków bezpośrednich a wystarczające na pokrycie nieuniknionego wzrostu potrzeb cywilizacyjnych i ekonomicznych kraju.

V. Sejm wydaje polecenie, by na przyszłość wnioski budżetowe komisyi fachowych były mu przekładne tylko w porozumieniu z komisyą budżetową i za jej zgodą.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną nad preliminarzem funduszu krajowego na r. 1899 i oznajmia, że do głosu zapisani są pp. Wojciech Dzieduszycki, Barwiński, Potocki Andrzej, Średniawskki, Górski, Wachnianin i Styła.

Przemawia p. Wojciech Dzieduszycki.

Marszałek oznajmia iż ma zamiar zamknąć posiedzenie.

Marszałek wzywa sekretarzy do odczytania złożonych interpelacyj:

Sekretarz p. Stanisław Niezabitowski odczytuje następującą interpelacyę do p. Komisarza rządowego:

Interpelacya

do Pana Komisarza rządowego.

Z powiatu borszczowskiego kilkaset rodzin wniosło prośbę o wydanie paszportów do Kanady, sprzedając tymczasem swoje szczupłe mienie.

Tymczasem upływają miesiące a poszportów nie ma, ludzie masami zalegają Starostwo lecz nadaremnie. Dowiedzieli się jednak chcący paszportów od żyda mieszkającego w Borszczowie tuż w sąsiedztwie Starostwa, że jeżeli każdy chcący paszportu da mu 10 złr. to otrzyma paszport. Żyd ten faktor nazywa się Natan Feldschuh i jest szynkarzem. Przedstawił ten żyd proszącym, że kto mu nie złoży 10 złr. ten chyba za rok dostanie paszporty. I rzeczywiście, ci którzy mu złożyli żądaną kwotę dostali na trzeci dzień żądane paszporty, a za nimi idzie i płaci reszta emigrantów za „cudotwórstwo".

Wielu jest takich, którzy nic nie chcą dać, a podanie o paszporta już od półtora roku wnieśli, a jednak ich nie otrzymali, bo się nie opłacili wspomnianemu żydowi.

Ci, którzy sprzedali swoje mienie już nie mają grosza, bo chodząc po kilkadziesiąt razy do Starostwa o 6 i 8 mil oddalonego od ich mieszkań, tracą grosz złożony na podróż, będąc w rozpaczy, gdyż wiosna się zbliża, a oni bez paszportów nie wyemigrują.

Zapytują przeto podpisani c. k. Rząd, czy nie chciałby wziąść w opiekę biednych emigrantów?

czy nie położy tamy przeciw takiemu Natanowi Feldschuhowi i jego wspólnikom przeciw zdzierstwu ludu?

czy nie należałoby wydać do gmin okólnik, w którym pouczonoby lud, jak się ma zastosować i na zdzierstwo go nie narażać?

czy rzeczywiście żyd, a nie kto inny, za nim stojący, był tym „cudotwórcą", który do dni trzech w Starostwie wyrabia paszporta".

Lwów dnia 23. marca 1899.

Interpelant
Wójcik

Milan, Krempa, Styła, Bojko, Bernadzikowski, Średniawski, Ostapczuk, Hamorak, Niebyłowiec, Potoczek, Warzecha, Szwed, Okuniewski, Nowakowski, Karatnicki.

Marszałek oznajmia, iż interpelacyę tę udzieli p. Komisarzowi rządowemu.

Sekretarz p. Urbański, odczytuje następującą interpelacyę do p. Komisarzą rządowego:

Interpelacya

do JW. Pana Komisarza rządowego.

W przysiółku Krownice ad Pustków, powiatu Ropczyckiego, znajduje się młyn wodny połączony z tartakiem spadkobierców ś. p. Honoraty hr. Bobrowskiej własny. Już za dawniejszych czasów od roku 1880 kiedy przebudowano upusta i jary, lubo mierzostan wodny w stawie palikami obito przy udziale znawcy technicznego, nigdy nie trzymano się tego, lecz spiętrzano wodę wyżej, przez co pobrzeżnym niżej wymienionym właścicielom, robiono nie do opisania szkodę, a zażalenia wszelkie do odnośnych władz przemijały głuchem milczeniem. W roku 1890 przybudowano tartak do rznięcia desek, zrekostruowano młyn, zbudowano upusty wodne, przerobiono koła wodne wyższe i podniesiono takowe o 12 cali wyżej, z którego podniesienia kół wynika to, że woda z brzegów wychodzi, zalewa grunta, łąki, pastwiska, sześćdziesięciu dziewięciu gospodarzom w siedmiu przysiółkach gmin: Brodek, Gać, Podlesie, Krownice, Zastawie, Rudki i Woli pustkowej.

Szkody te, jakie z urządzenia zrekonstruowanego młyna włościanie pomienionych gmin na gruntach własnych, łąkach, past-

wiskach 60-cio morgowych rok rocznie ponoszą, są nie do opisania. Bieda wzmaga się tam coraz większa, bo z roli wyżyć nie można a z łąk i pastwisk, które wydają kwaśną trawę do tego zmuloną, ciż gospodarze bydła uchować nie mogą. Przykład może posłużyć, że 10-ciu gospodarzom w niedługim czasie padło 24 sztuk bydła, oprócz tych Janowi Przybytniowi z Pustkowa z r. 1894, cztery woły, dla tej prostej przyczyny, że hr. Bobrowskiej obecnie spadkobiercom zachciało się mieć większy dochód z młyna i tartaku, a raczej, by żydzi tam mieli większe zyski i utrzymanie, którzy ten młyn od wielu lat dzierżawią.

Z łąk chłopskich przysiółka Ródki wyrabia się staw, gdyż po najmniejszym deszczu woda występuje z koryta rzecznego i tak zwanej młynówki, niezabezpieczonych obwałowaniem zalewa i w zupełności takowe niszczy. Oprócz tego obszar dworski spadkobierców hr. Bobrowskiej posiada w dali po za gruntami włościańskimi, o jeden kilometr od młyna, las. W tym lesie niema żadnych odpływów wodnych, umyślnie na to, by wody wstrzymywały się o takowy w celu dostatecznej masy, która powoli przez dłuższy czas jako taka zatrzymywana może być dla młyna i tartaku potrzebną, a przez co wszyscy ci gospodarze co mają grunt między lasem a młynem na przestrzeni powyżej oznaczonej, ponoszą ogromne szkody.

Jan Przybycien z kilkoma gospodarzami z przysiółka Krownice, zaskarzyli to do c. k. Starostwa w Ropczycach. Komisya przy udziale znawcy technicznego uznała 29. kwietnia 1898, że potoki „Karnionka i Trzeciemiec" niszczą mieszkańców okolicznych, nawet wydano wyrok korzystny interesowanym właścianom a jednak do dziś nie ma załatwienia, bo rekurs wniesiony do c. k. Namiestnictwa ze strony spadkobierców hr. Bobrowskiej aż dotąd zalegał w c. k. Starostwie.

Zważywszy, że podobne postępowanie c. k. Starosty p. Jarosza w wykonaniu ustaw zasądniczych, niezałatwianie rekursów w swoim czasie, jest nadużyciem władzy i nie na miejscu, przez co gubi lud wiarę do Rządu, a Rząd ufność u ludu.

Zapytujemy JW. Komisarza rządowego:

1) Czyby nie należało pouczyć c. k. Starostę p. Jarosza, że załatwianie zażaleń rekursów pokrzywdzonych w właściwym ustawą oznaczonym czasie powinno mieć miejsce;

2) Czy od podobnych i innych nadużyć bardzo często dokonywanych przez tegoż Starostę nie należało lud powiatu Ropczyckiego uwolnić wezwaniem go do odpowiedzialności ze względu na poszanowanie prawa.

3) Czy i w jakim czasie będzie zastosowana ustawa wodna do zrekonstruowanego młyna w roku 1899 w Krownicach spadkobierców hr. Bobrowskiej własnego, nadto czy nie raczy postanowić, by jak najspieszniej 69 gospodarzy narażonych na katastrofy ustawiczne wodne z 7 przysiółków gmin powiatu Ropczyckiego uwolnić.

Lwów, dnia 23. marca 1899.

Krempa
Interpelant

Średniawski, Wójcik, Bernadzikowski, Bojko, Nowakowski, Kramarczyk, Żardecki, Warzecha, Szwed, Data, Potoczek, Hamorak, Niebyłowiec, Styła, Winniczuk.

Marszałek oznajmia, iż interpelacyę tę udzieli p. Komisarzowi rządowemu.

Sekretarz p. Urbański, odczytuje następującą interpelacyę do p. Komisarza rządowego:

Interpelacya
do WP. Komisarza rządowego.

Zważywszy że projekt ustawy o tępieniu pomoru świń, Radzie państwa do uchwalenia przedłożony, zawiera radykalne, kosztowne a niebezpieczne przepisy;

zważywszy że taki przepis jak powszechna rzeż świń wszystkich, które się pasły na jednem pastwisku z powodu jednej po-

dejrzanej sztuki, nie może być przez ludność obojętnie przyjęty, nie mówiąc już o innych przepisach, przez które włościanin może być o stratę całej chudoby przeprawiony bez wynagrodzenia;

zważywszy, że taki projekt tępienia pomoru świń może być na rękę chyba jakiej kompanii rzeźnianej, która myśli interes robić przez korzystny układ że rządem co do nabywania mięsa zabitych świń;

zważywszy, że sposób tępienia pomoru świń może być tylko wtedy użyteczny, gdy będzie odpowiadał interesom rolnika, a nie będzie wykraczał dalej jak tego natura choroby wymaga, a więc jeżeli oprze się znawstwie;

zważywszy, że projekt tępienia pomoru świń wyszedł wprost od zielonego stolika ministeryalnego, bez opinii rzeczoznawców, i przeszedł do Rady państwa, gdzie również niema rzeczoznawców.

Zapytujemy:

1) Dlaczego Rząd przedkładając projekt tępienia pomoru świń, nie zasięgnął zdania rzeczoznawców?

Dlaczego nie zastosował się do postawowień ustawy z 30. kwietnia 1870. Dz. u. p. Nr. 68. §. 16. a zwłaszcza w tym wypadku §. 17. zwołania komisyi znawców do obrony nad poszczególnymi kwestyami publicznej pieczy nad zdrowiem,

2) Czy przynajmniej teraz Rząd zechce uczynić użytek z tego prawa i zastosować się do tego obowiązku.

Lwów, dnia 23. marca 1899.

Interpelujący:
St. Potoczek

Dr. Bernadzikowski, Bojko, Styła, Średniawski, Wójcik, Krempa, Data, Warzecha, Żardecki, Hamorak, Zajączkowski, Szwed, Niebyłowiec, Okuniewski, Klemensiewicz, Milan, Winniczuk, Nowakowski, Olpiński.

Marszałek oznajmia, iż interpelacyę tę udzieli p. Komisarzowi rządowemu.

P. Barwiński, w zastępstwie sekretarza p. Karatnickiego odczytuje następującą interpelacyę do p. Komisarza rządowego:

Interpelacya
do Wgo Pana Komisarza rządowego.

W miasteczku Rożniatowie urzęduje już 13 lat stara Rada gminna, a z powodu wszelakich machinacyj różnych klik nie można dojść do wyboru nowej Rady gminnej. C. k. Starostwo i Wydział Rady powiatowej w Dolinie zgodziły się na rozwiązanie starej Rady gminnej w Rożniatowie i na ustanowienie Komisarza rządowego, jednak do tego dotąd nie doszło.

Z tego powodu zapytują podpisani:

Czy wiadomo c. k. Rządowi o nieporządkach w miasteczku Rożniatowie i co c. k. Rząd zamierza uczynić, ażeby te nieporządki ustały, by już raz po 13 latach nastąpiła prawidłowa gospodarka, i aby Rada gminna jak najrychlej wybraną być mogła.

Lwów dnia 23. marca 1899.

Interpelujący:
Bazyli Niebyłowiec w. r.

Wachnianin, W. Szwed, Karatnicki, Barwiński, Zajączkowski, Hamorak, Kramarczyk, Kulczycki, Dr. Sawczak, Warzecha, Żardecki, Potoczek, Data, Nowakowski, Krempa, Styła, Winniczuk.

Marszałek oznajmia, iż interpelacyę tę udzieli p. Komisarzowi rządowemu.

Marszałek zamyka posiedzenie, naznaczając następne na dzień 24. marca 1899 r. godzina 10 przed południem, i odczytuje porządek dzienny następnego posiedzenia.

Koniec posiedzenia godzina 10. minut 45. wieczór.

Marszałek krajowy:
Stanisław Badeni *w. r.*

Sekretarze:
Andrzej Potocki *w. r.*
Stanisław Niezabitowski *w. r*